ਨਸੈ ਜਿਨਾ ਤੂ ਅਬਿਨਾਸੀ ਨਿਤਿ ਵਿਗਿਆਨਾ ॥੫੫॥ ਆਦਿ
ਅੰਤ ਤੂ ਨਾਹ ਸਰੀਰਾ ਤੈਸੇ ਮੱਧਿ ਵਿਚਾਰੇ ਧੀਰਾ ॥ ਅਬ ਦ੍ਰਿਸਟਾਂਤ ਕ
ਹੈ ਸਰੀਰ ਕੋ ਪਰਗਾਸ ਕਰਤ ਤੈਂ ਹੈ ॥ ਦੋ॥ ਜਿਉ ਪ੍ਰਕਾਸਕ ਕਾਸਟ ਸਮਾਊ
॥ ਪ੍ਰਕਾਸਕ ਦਾਹਕ ਅਗਨਿ ਦਿਖਾਊ ॥ ਦੋ॥ ਜ ਰੂਪ ਤੈਂ ਦਾਹਕ ਨਿ
ਆਰੋ ॥ ਤਿਉ ਦ੍ਰਿਸ ਭਿੰਨ ਦ੍ਰਿਸਟੇ ਧਾਰੋ ॥੫੬॥ ਜੈਸੇ ਸੁਪਨਮਾ
ਹਿ ਤੂ ਗਯੋ ॥ ਦਿਬ ਸਰੀਰ ਤਹਾਂ ਧਰ ਰਹਯੋ ॥ ਤਹ ਜਾਇ ਤੂੰ ਭੋਗ
ਭੋਗਾਨਾ ॥ ਦੇਵ ਸਰੀਰ ਆਪ ਕੋ ਜਾਨਾ ॥੫੭॥ ਛੋਡਿ ਸੁਪਨ ਜ
ਬ ਜਾਗਤ ਭਯੀ ॥ ਪੁਨ ਮਾਨਸ ਕੀ ਦੇਹੀ ਲਹੀ ॥ ਯਾ ਤੀ

ਸ

ਤੈਂਤੂੰਨਰਨਹੀਦੇਵਾ।ਤੂਸ੍ਰਤੈਂਭਿੰਨਨਹੀਕੋਂਉਸੇਵਾ।੫੫।।
ਸਰੀਰਸੂਖਮਨਮਰਨਤੇਨਿਆਰੋ।।ਬਿਆਪਕਬਿਭੂਅਕ੍ਰੈਬੀ
ਚਾਰੋ।।ਸਰੀਰਜੁਗਮਕੋਬਾਧਕ ਦੋਜਬਾ।।ਅਹੰਅਸਪਦ
ਕੋਬਾਧਨਹੀਤਬਾ।।੫੬।।ਬਾਲਅਵਸਥਾਮੈਂਸੁਨਜਾਤੋ।।ਨਾਤ
ਕੀਨਾ।।ਅਨੁਭਵੈਤਾਤੋ।।ਸੋਹੀਬ੍ਰਿਧਅਵਸਥਾਮਹੀਸੋਨਬ੍ਰਿਤਾਥ
ਤਅਬਨਿਰਬਾਹੀ।।੫੭।।ਬਾਲਕੰਬ੍ਰਿਧਉਭੈਦਿਵਹਾਰਾ।।
ਤੂੰਦੂੰਸਾਸਾਖੀਨਿਰਧਾਰਾ।।ਦ੍ਰਿਸਾਭਿੰਨਦ੍ਰਿਸਤੇਧੇਖਾ।।ਪ੍ਰਤਿ
ਪਨਿਆਇਲੋਕਮੈਂਦੇਖਾ।।੫੮।।ਪਾਟਾਦਿਰੂਪਦਵੰਨਜੋਹਯੇ।

ਰਖ੍ਯਾਆਦਿਇੰਦ੍ਰੀਕਰਗਹੀਹੈ ।ਤਥਾਦੇਹਰੂਪੰ,ਦ੍ਵਾਨਜੋ ।ਰਖ੍ਯਾਆ
ਦਿਕਰਗਹਣਹੋਤਸੋ ॥ ੯੨ ॥ ਜਿਹਸਰੀਰਵਿਸ ਪਹਚਾਨਾ ।ਤੂੰਇੰਦ੍ਰ
ਯਾਂਨਿਹਚੈਕਰਜਾਨਾ ॥ ਅਬਸਰੀਰਕੇਕਹੌਜਤੱਤ੍ਵਾਨਿਆਰੇਆਤ
ਮਚੇਤਨਤੱਤ੍ਵਾ ॥ ੯੩ ॥ ਪੰਚੀਕ੍ਰਿਤਪੰਚਮਹਾਂਭੂਤਜੋ ।ਤਿਨਕੋਰਗਜਾਤਾ
ਤੂੰਨਿਹਚੈਸੋ ।ਤੇਪੰਚਭੂਤਆਪਨਹੀਜਾਨਾ ।ਨਹੀਪਰਸਪਰਤਿਹਪਹ
ਚਾਨਾ ॥ ੯੪ ॥ ਪਾਂਚਭੂਤਅਤਿਅੰਤਜੜ੍ਹੰ ।ਨਾਤੂਸਾਖੀਦ੍ਰਸਾ ।ਇਵਿਗਜਾ
ਨਾਭੂਤਅੰਸਤੇਉਦਭਵਦੇਹਾ ।ਤੂੰਦ੍ਰਸਾ ।ਜਾਨੋਦ੍ਰਿਸਏਹਾ ॥ ੯੫ ॥ ਦੋ ॥
ਹੇਸੁਆਮੀਮਨਭੂਤਾਂਸਤੇਕੈਸੇਂਉਪਜਾਦੇਹਾ ।ਸੋਅਬਲੇਦ੍ਰਸਾਤਹੌਜਾ

ਨਿਨਿਸਚੈ ਭੈ ਇਹਾ ॥੬੬॥ ਦੋਹਾ ॥ ਸਰੀਰ ਵਿਖੈ ਪਾਂਚੋਂ ਦਰਸਾ ਭੂਤਾ

ਤੈ ਪੰਚੀਕਰਨ ਭੁਨਾਊ ਚਾਰ ਖਾਨਕੇ ਪੰਚੀਕਰਨਾ ਬ੍ਰਹਮਾਂਡਰੂ

ਪਕੈ ਕੰਹੀ ਵਿਵਰਨਾ ॥੬੭॥ ਦੋ ॥ ਅੰਸਜੋਰ ਕਰਦਮ ਕਰੈ ਬਪੁਰ

ਢਨਾ ਬਿਸਤਾਰਾ ॥ ਸ੍ਵੇਦਜ ਜੇਰਜ ਉਦਭੁਜਾ ਅੰਡਜ ਕੈ ਨਿਰਧਾਰਾ ॥੬੮॥

ਦੋ ॥ ਪਾਂਚ ਤੱਤ ਕੇ ਮੇਲਾ ਬਿਨੁ ਸੀਤ ਉਸਨ ਨਹੀ ਹੋਇ ਭੂਤੋ ਗਰੋ

ਗਤਾ ਮੈਂ ਸਬੈ ਬਿਨਾ ਮੇਲ ਨਹੀ ਕੋਇਹਾ ॥੬੯॥ ਪੰਚੀਕ੍ਰਿਤ ਕੇ ਮੇਲ

ਮੈਂ ਭੁਵਨ ਚੁਰਦਸ ਖੇਲਾ ॥ ਤ੍ਰਿਗੁਨਾ ਸ੍ਰਿਸਟ ਉਤਮ ਅਧਮ ਪੰਚੀਕ੍ਰਿ

ਤ ਕੋ ਮੇਲਾ ॥੭੦॥ ਦੋ ॥ ਏਕਡਾਂਟ ਅਖੰਡ ਮੈਂ ਪੰਚੀਕ੍ਰਿਤ

ਅਧਮਾਸਾ।ਦਿਵਰਤਭ੍ਰੇਦਰਚਨ ਸਭੈਕੇਨ ਪ੍ਰਭੂਕੇਦਾਸਾ।।੧੧
ਚੌ ਪੰਚੀਕ੍ਰਿਤਜੋ ਪਾਂਚੋਭੂਤਾ।।ਤਿਨਕੋਂਗਿਆਤਾ ਭੂਤਅਨੂ
ਸੂਤਾ।ਯਹਤੋਸਦਾ।ਦ੍ਰਿਸਜ ਕ੍ਰਕਹੀਯੈ।ਤਾਸਕਾਰਜ ਚੇਤਨਕਿ
ਉਲਹੀਯੈ।।੧੨।।ਦੋ।।ਤਿਨਪਾਂਚੋਂ ਕੋਅੰਸਤੇਉਪ੍ਰਜਿਓ ਸੂਖਮ ਸਰੀ
ਰ।ਤਾਮੈਪੰਚਹਦਿਖਾਤਹੈ ਜਾਨੈਗੁਰਮੁਖਿਧੀਰ।।੧੩।।ਚੌ।।
ਯਮੈਕਰਨਅੰਸਜੇਰਹੈ।।ਦਿਆਲਪ੍ਰਗਟ ਪ੍ਰਬਦੀ ਵਹੁਕਹੈ।।
ਜੋਦ੍ਰਵਤਸੋਨੀਰਪਛਾਨਾ।ਉਸ੍ਨਸੁਭਾਵਤੇਜਕੋਜਾਨਾ।।੧੪।।
ਬਾਹਰਅੰਤਰਆਵੈਜਾਵੈ।ਕਹਤਦਿਆਲਸੋਪਵਨਕਹਾਵੈ।।

ਜਾਹਾਂਪੂਰਬਾਨਸੂਜਾਨੋਗਗਨਾ।ਅੰਤਰਬਾਹਰਚੇਤਨਮਗਨਾ॥੧੫
ਗਗਨਅਗਨਹੋਨਿਰਭੈਰਹੈ।ਜਾਹਪਦਗੁਰਮੁਖਿਵਿਰਲਾਲਹੈ॥
ਮਹੀਵਾਯੂਅਪੁਤੇਜੁਅਕਾਸਾ।ਪਾਂਚੋਮੈਬੀਸਨਕੋਬਾਸਾ॥੧੬॥
ਪੰਚੀਕਰਨਗਚਿਓਜਗਦੀਸਾ।ਪਾਚਬੀਸਮਿਲਭੁਏਪਚੀਸਾ
ਪੰਚੀਕਰਨਕਹੋਬਿਸਤਾਰਾ।ਜਿਉਬੇਦਾਂਤਕਹਿਓਨਿਰਧਾਰਾ॥੧੭
ਏਕਏਕਮੈਪਾਂਚਦਿਖਾਊ।ਤਾਂਤੈਪੰਚਕਰਨਬਨਾਊ।ਪੰਚੀਕ
ਰਨਅਨੂਪਕਹੋਂਅਬਾ।ਪਾਂਚਭੂਤਕੇਅੰਸਜੋਰਸਭਾ॥੧੮॥
ਦੋਅਧਅੰਸਨਾਗੀਤੁਚਾਰਿਪੰਚਅਰੋਅਪਛਾਨਾ।ਦੇਆਲਨੋਸੀ

ਕਹਤ ਹੈ ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਪੰਚ ਬਿਧਾਨਾ ॥੭॥ ਦੋ॥ ਰੋਮ ਪਿੱਤ ਅਰੁ ਸ੍ਵੇ
ਦੁ ਨਲਾ ਲਾਂਰ ਕਤਾ ਵਿਭਾਗ ॥ ਦੀਆ ਲਿਅਨੇ ਮੀ ਕਹਤ ਹੈ ਪਾਂ
ਚੈ ਜਲ ਕੇ ਧਾਰਾ ॥੮॥ ਚੌ॥ ਖੁਧਾ ਤ੍ਰਿਖਾ ਨੀਂਦ੍ਰ ਲਸ ਕ੍ਰਾਂਤਾ ॥
ਜਹ ਸਬ ਚੇਤਨ ਮੈ ਹੈ ਭ੍ਰਾਂਤਾ ॥ ਪਾਂਚ ਐਸ ਤੇਜ ਕੇ ਮਾਨਾ ॥ ਸਾਖੀ
ਦੀਆ ਲਿ ਸਰਬ ਕੇ ਤਾਨਾ ॥੯॥ ਧਾਵਨ ਪਸਰਨ ਉਛਲਨ ਬੀਚ
ਲਾ ਅਰੁ ਸੰਕੋਚਾ ॥ ਪੰਚ ਐਸ ਜਹ ਪਵਨ ਕੇ ਦੇਹ ਮੱਧ ਲੇ ਸੋਚਾ
॥੧੦॥ ਚੌ॥ ਕਾਮ ਕ੍ਰੋਧ ਅਰੁ ਲੋਭ ਮੋਹ ਸੁਨਾ ॥ ਪੰਚ ਅਮਤ ਸਰਹੇ
ਤੋ ਸੰਯੁਨਾ ॥ ਪੰਚ ਐਸ ਨਭ ਕੇ ਪਹਚਾਨਾ ॥ ਸਾਖੀ ਏ ਦੀਆ ਲਿਆ ਸਰ

ਥਕੇਰਾਨਾ॥੨੩॥ਦੋਹਰਾ ॥ਗੀਥਾਂਤਰਕੀਜੁਕਤਕਰਧਾਂਥਕਹੇਪ੍ਰ
ਰਤੱਛ॥ਜਾਹਿਸ੍ਥੂਲਸਰੀਰਮੈਂਪਾਂਚਭੂਤਕਰਲਛ॥੨੪॥
ਚੌ ॥ਕਟਸਥਾਨਮੈ ਪ੍ਰਿਥਵੀਜਾਨਾ ॥ਕਠਨਾਦਿਗੁਨਤੌਂਕੀਓਪ੍ਰਮਾ
ਨਾ॥ਉਦਰਸਥਾਨਮੈਂਜਲਕੌਕਹੌ॥ਦ੍ਰਵਨਾਦਿਕਗੁਨਤੈਂਨੀਕੇਲਹੌ
॥੨੫॥ਰਿਦੇਮਾਹਿਤੇਜਕੌਲਹੀਐ॥ਪਚਨਸਮਰਥਾਦਿਗੁਨਤੈਂਕਹੀਐ
ਕੰਠਮਾਂਹਿਪਵਨਕੌਵਾਸਾ॥ਗਮਨਾਗਮਨਾਦਿਗੁਨਸੁਪ੍ਰਕਾਸਾ॥੨੬॥
ਮੂਰਧਸਥਾਨਜਾਨਅਕਾਸਾ॥ਜਾਮੈਂਜੋਗੀਕਰੈਨਿਵਾਸਾ॥ਬ੍ਯੋਮਅੱ
ਤਬਾਹਰਸੁਪ੍ਰਕਾਸੀ॥ਜਾਮੈਕਹਨਸੁਨਨਸਭਹਾਸੀ॥੨੭॥

ਅਥਭੂਤਧਰਮਸੁਆਂਸਪਰਗਾਸਬਿਭਾਗਵਰਨਤੋ। ਦੋਹਾ। ਪਾਂਚਭੂ
ਤਕੇਪਾਂਚਧਰਮਪ੍ਰਗਟਕਹੌਬਿਸਤਾਰ। ਜਾਕੌਨੀਕੈਜਾਨਕੈਆਂ
ਤਮਦੇਵਵਿਚਾਰ॥੨੨॥ ਛੈਂਪ੍ਰਿਥਵੀਕੌਧਰਮਸੁਹੈਮੋਹਧਰਮਜ
ਲਜਾਨ। ਕ੍ਰੋਧਧਰਮਹੈਤੇਜਕੋਜਾਹਕ੍ਰਮਐਸੇਂਮਾਨ॥੨੩॥ ਕਾਂ
ਮਧਰਮਹੈਪਉਨਕੋਲੋਭਧਰਮਆਕਾਸ। ਧਰਮਰਹਤਆਤਮਸ
ਦਾਸਾਛੀਨੁਤੈਪਕਾਸ॥੨੪॥ ਚੌ॥ ਏਕਏਪੰਚਧਾਕੈਸੋਂਲਿਗ
ਮਪ੍ਰਗਟਕਰਗਾਜੌਜੈਸੋ। ਧਰਮਧਰਮਿਲਕਰਪੰਚੀਕਰਨ।
ਬਾਂਧੀਨਿਹਚੈਬਪੁਕੀਧਰਨ॥੨੫॥ ਦੋ॥ ਕੌਨਭੂਤਕੀਕੌਨ

੨

ਐਸਕਾਮੈਂਕੌਨਪਰਵੇਸਾ॥ਕੈਸੈਂਚਿਤਜਾਂਭ੍ਰਾਂਤਕੀਕੋਹਿਦੀਆਲਉ
ਪਦੇਸਾ॥੯੨॥ਚੌ॥ ॥ਅਤ੍ਰਥਆਦਿਪੰਚਬਿਸਤਜੋ॥ਸੋਦ੍ਰਿੜਕੈਸਕ
ਹੋਨਿਹਚੈਸੋ॥ਪਾਂਚੋਮਹਾਭੂਤਜੋਆਹੀ॥ਸੂਖਮਸਰੀਰਮਾਹਿਦ
ਰਸਾਹੀ॥੯੩॥ਪਾਂਚਭੂਤਕੋਪੰਚੀਕਰਨਾ॥ਨਿਗਮਾਨਿਆਇ
ਬਾਂਧਜੋਬਰਨਾ॥ਪਾਂਚਪ੍ਰਤਛਤਾਸਮੈਦੇਖੋ॥ਤਿਹਸੂਖਮਪ੍ਰਗਟ
ਬਪੁਪੇਖੋ॥੯੪॥ਪੰਚਬੀਸਤਤੁਜੋਹਯੋ॥ਤਾਕੈਕਾਰਜਸਥੂਲਪ੍ਰਕ
ਟੀਯੋ॥ਪੰਚਬੀਸਕੋਨਹਿਜੋਈ॥ਅਬਕੈਕਹੋਂਪ੍ਰਗਟਪੁਨਿਸੋਈ॥
੯੫॥ਭੂਤਅੰਸਗੁਨਅਭਿਤਿਆਗਾ॥ਤਾਕਾਰੋਪਸਪਰ

ਭਾਰਾ ॥ ਭੂਤਏਕਸੂਅਸਜੋਤਜੋ ॥ ਬਾਰਸੂਆਂਸਚਾਰੋਂਕੇਭੁਜੋ ॥
੯੬ ॥ ਦੋਹਾ ॥ ਚਾਰਅੰਸਚਾਰਕੇਕਹੇ ॥ ਪੰਚੀਕਰਨਪਰਸਪਰ
ਅਹੋ ॥ ਅਬਕੈਤੱਤ੍ਰਭਿਭ੍ਰਾਗਜਤਾਊ ॥ ਤਾਤੇਪੰਚੀਕਰਨਬਨਊ
੯੭ ॥ ਚਾਰਅੰਸਪ੍ਰਿਥਵੀਕੇਕੁਏ ॥ ਵੈਚਾਰੋਚਾਰੋਮੈਗਏ ॥ ਅ
ਸ੍ਥਸੇਖੀਪ੍ਰਿਥਵੀਪੂਨਰਹੀ ॥ ਕਠਨਪੀਤਵਰਨਕਰਲਹੀ ॥ ੯੮
॥ ਅੰਸਵੀਚਹੈਉਦ: ਕਰੋਦ੍ਵਵੱਤ੍ਰਾਚਿਹਨਤੈਜਾਨ ॥ ਨਾਰੀਦੀਨੀਤੇ
ਜਕੋਜ੍ਵਰਪਰੀਖਤੈਂਮਾਨ ॥ ੯੯ ॥ ਤੁਚਾਵਥੀਹੈਪਵਨਕੋਸ
ਪਰਸਧਰਮਹੈਤਾਸਾ ॥ ਦੀਝੈਰੋਮਆਕਾਸਕੇਛੇਦਨਮੈਂਦ੍ਖਨਾਸ

੧੦੦ ।ਬਿਨੁ ਨਾਥਿ ਨ ਕਰਮ ਮਹੀ ਕਾ ਕੀ ਅਭਾਗ ।ਬਿਸਤਾਰ ।ਭਾਰਗ
ਮੇਂ ਐਸੇ ਜਾਨੀ ਓਇ ਦਿਆਲ ਕੀ ਓਨਿ ਨਿਰਧਾਰ ॥੧੦੧॥ਚਾਰ
ਅੰਸ ਨੀਰ ਕੋ ਭਣੇ ।ਵੈ ਧਾਰ ਚਾਰ ਮੇਂਗ ਣੋ ਅਪ ਮੂੰਖ ਬਿਰਸ
ਹੈ ਸਤਾ ।ਸੁਭ ਰਬਰ ਨਗਾਰ ਭਉਤਪਤਾ ॥੧੦੨॥ਦੋ ਆਪਤੋਂ
ਤੁਕਾ ਬਿਨ ਕਰ ਭਾਗ ਕਹਿ ਜੋ ਬਿਸਤਾਰ ।ਪੰਚੀ ਕਰਨ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕ
ਕਹਿ ਜੋ ਦਿਆ ਨਾਮ ਬਸਾਰ ॥੧੦੩॥ਪਿੰਡ ਦੀ ਜੋ ਹੈ ਤੇਜ ਕੋ ਉਸ੍ਰ
ਪਰਮ ਹੈ ਦਿਆਲਾ ।ਸ੍ਵੇਦ ਵੀਜ ਹੈ ਪਦ ਵਨ ਕੋ ਗਵਨ ਪ੍ਰਸੰਗ ਬਿ
ਸਾਲਾ ॥੧੦੪॥ਲਾਲਾ ਦਵਣੀ ਆਕਾਸ ਕੋ ਆਗਾਮ ਨਉਰਧ ਤੇਂ

ਮਾਨਾ।ਰਕਤਦਈਹੈਮਹਿਕੌਲੋਹਤਾਭਿਹਰਨਪ੍ਰਮਾਨਾ॥੧੦੫॥
ਭਿੰਨਭਿੰਨਕਰਅਪਕਾਭੁਗਕਹਜੋਬਿਸਤਾਰਾ।ਅਦ੍ਵੈਅਜ
ਅਦ੍ਵੈਸਦਾਆਤਮਦੇਵਵਿਚਾਰਾ॥੧੦੬॥ਚੌ॥ ।ਚਾਰਅੰਸ
ਤੇਜਕੇਭਏ।ਵੈਚਾਰੋਚਾਰੌਮੈਂਗਏ।ਭੁਧਾਸੁਖਤੇਜਤਬਰਹਾ।
ਪਚਨਸਾਅਰਥਾਚਿਹਨਤੈਂਕਹਾ॥੧੦੭॥ਦੋ। ਤ੍ਰਿਖਾਦਈਹੈਪ
ਵਨਕੋਕੌਸਮਸੁਕਤੈਂਜਾਨਾ।ਨਿਦ੍ਰਾਦਈਆਕਾਸਕੌਸੂਨਸਭਵ
ਪਛਾਨਾ॥੧੦੮॥ਕ੍ਰਾਂਤਦਈਹੈਉਦਕਕੋਸੀਤਉਸਨਸੰਬੰਧਾ।ਅ
ਲਸਦੀਨੋਮਹਿਕੌਜਾਦ੍ਰਿੜਭਾਵਨਿਬੰਧਾ॥੧੦੯॥ਚੌ॥ਚਾਰਅੰ

ਸਪਦਨਕੇਭੁਏ।ਦੇਹਚਾਰੋਚਾਰੋਮੈਂਗਏ।ਧਾਵਨਮੁਖਪਵਨਤਬ
ਰਹਾ।ਸਬਲਾਛਿਹਨਤੈਨੀਕੋਕਹਾ॥੧੦॥ਦੋ॥ਪਸਰਨਦੀਓ
ਆਕਾਸਕੋ।ਬਿਆਪਕਤੁਤੈਜਾਨ।ਓੁਛਲਨਦੀਨੋਤੇਜਕੋਓੁ
ਤਕ੍ਰਿਸਤੁਕਤਿਤੈਮਾਨ॥੧੧॥ਦੋਹਰਾ॥ ॥ਰਲਨਦੀਨੋਹੇ
ਅਪਕੋਮੂਭਵੰਤਪਛਾਨ।ਸੰਕੋਚਦੀਓਹੈਮਹੀਕੋਜਾਦ੍ਰਿੜ
ਹਨਤੈਜਾਨ॥੧੨॥ਦੋ॥ ॥ਭਿਨਭਿਨਕਰਪਵਨਕਾਕਹੀਓਦੇ
ਆਸ੍ਰਿਤਿਹਭਾਗ।ਜਾਕੋਨੀਕੈਜਾਨਕੈਸਕਲੰਬਾਸਨਾਤਿਆ
ਗ॥੧੧੩॥ਚੌ॥ ॥ਚਾਰਅੰਸਗਗਨਕੇਭਏ।ਦੈਹਚਾਰੋਚਾਰੋ

ਮੈਂਗਏਹੋਏਲੋਭੁਮੋਹੁਖੰਗਗਨਤਬਰਹਾ॥ਅਦ੍ਵੈਕਾਸਾਚਿਰਨਤੈਂ
ਨੀਵੈਰਹਾ॥੧੧੪॥ਦੋਹਾ॥ਕਾਮਦੀਜੋਹੈਪਵਨਕੈਧਾਵ
ਨਿਚਿਨਪ੍ਰਮਾਨ॥ਕ੍ਰੋਧਦੀਜੋਹੈਤੇਜਕੈਉਸ੍ਨਾਚਿਰਨਤੈਂਜਾਨ॥
੧੧੫॥ਲੋਭਦੀਜੋਹੈਉਦਕਕੋਅਲਨਾਚਿਨਪ੍ਰਤੇਛਾ॥ਅਤਸਰ
ਦੀਨੋਮਹੀਕੋਜਾਂਦਢਚਿਨਤੈਂਲੇਛਾ॥੧੧੬॥ਇੰਤਿਨਤਿਨਕਰਗ
ਗਨਕਾਭਾਗਕਹਿਓਨਿਰਪਾਗ॥ਨੇਤਨੇਤਕਰਜਾਨੀਐਬ੍ਰਹਮ
ਆਤਮਾਜਾਨ॥੧੧੭॥ਦੋਹਾ॥ਸਿਰਜਿਆਅਦ੍ਵੈਕਾਸਮੁਖਆਕਾ
ਸਾ॥ਅਨਹਦਉਂਸਬਦਬਾਨਕੋਬਾਸਾ॥ਕੰਠਬਾਨਅਦ੍ਵੈਕਾਸਪਦਨ

ਸੁਨਾਸੁਖਨਾਸਕਾਆਗਾਮਗਾਮਸਨਪ੍ਰਸਨਾ॥੧੧॥ਰਿਦੌਅਵਕਾ
ਸਅਗਾਨਿਕੌਜਾਨਾ॥ਅਦਾਉਸਨਤਤਾਂਐਸਾ॥ਨਾਉਦਰਅਵਕਾਂ
ਸਮੁਖਜਲੌਜੋਈ॥ਜਲਐਸੇਰੂਪਦ੍ਰਵੈਨਿਤਸੋਈ॥੧੯॥
ਕਟਅਵਕਾਸਮੁਖਿਪ੍ਰਿਥਵੀਸੁਨਾ॥ਗੰਧਾਧਾਰਨਲਖੌਨਿਸਚੈਪ੍ਰ
ਨਾ॥ਪਾਂਚਬੀਸਜਤ੍ਵਨਿਹਚੈਜਾਨਾ॥ਆਤਮਸਾਛੀਪ੍ਰੇਰਕਮਾਨਾ
੨੦॥ਦੋ॥ ॥ਪੰਚਤੱਤੁਕਾਭਿੰਨਕਰਿਭਾਗਕਹੌਬਿਸਤਾਰ॥
॥ਪੰਚੀਕਰਨਪ੍ਰਕਾਰਕਾਕਹੌਦਿਆਲਸਭੁਸਾਰ॥੨੧॥
॥ ॥ਭੂਤਸੂਆਂਸਾ॥ਭੂਤਪਾਂਸਾ॥ਪ੍ਰਿਥੀਅਪਤੇਜਬਾਉਆ

ਕਾਸ । ਪ੍ਰਿਥ੍ਵੀ । ਆਪ । ਤੇਜ । ਬਾਉ । ਆਕਾਸ । ਅਸ੍ਤੁ ।
ਹੋਤ । ਖੁਧਾ । ਧਾਵਨ । ਕਾਸ । ਅਸ੍ਥ । ਤੇਜ । ਖੁਧਾ । ਧਾਵ ।
ਨ । ਲੋਭ । ਮਾਸ । ਸ੍ਵੇਦ । ਤ੍ਰਿਖਾ । ਪਸਾਰਨ । ਨ੍ਹੋਯ । ਰਕਤ ।
ਮਾਸ । ਨਾੜੀ । ਤ੍ਵਚਾ । ਰੋਮ । ਨਾੜੀ । ਪਿਤ । ਨਿਦ੍ਰਾ । ਉਛ
ਲ੍ਨ । ਲੋਭ । ਆਲਸ । ਕ੍ਰਾਂਤਿ । ਪਿੱਤ । ਸ੍ਵੇਦ । ਲਾਲ ।
ਤ੍ਵਚਾ । ਲਾਲ । ਆਲਸ । ਚੰਚਲ । ਮੋਹ । ਸੰਕੋਚ । ਚੰਚਲ
ਉਛਲਨ । ਤ੍ਰਿਖਾ । ਨਿਦ੍ਰਾ । ਰੋਮ । ਰਕਤ । ਕ੍ਰਾਂਤਿ । ਸੰਕੋਚ । ਅਤ
ਸ੍ਤ੍ਰ । ਅਸ੍ਥ । ਮੋਹ । ਕ੍ਰੋਧ । ਕਾਮ । ਪਸਾਰਨ । ਭੌ । ਆਪੰਚੀ

ਇਤਭੂਤਸ੍ਵਾਂਸਾ ।ਪੰਚੀਕ੍ਰਿਤਜੋਭੂਤਪਾਂਸਾ। ਪਾਂਚਭੂਤਕੇਪੰਚੀ
ਕਰਨਾ।ਬਿਪਦ੍ਵਤਬੇਦਰੀਤਕਰਬਰਨਾ।ਭੌਤਕਭੂਤਸੰਘਾਤ
ਜੋਰਾ।ਜੌ।ਨਖਸਿਖਜਦ੍ਵ।ਨਿਹਚੈਸਮਝਾ।ਜੌ।।੧੨੧।।
ਚੌ ।ਭੋਗਤਾਗਣ੍ਵਨਸੁਖਦੁਖਕੋਰਜਾ।ਨ। ਕੈਸੇਂਜੜ੍ਹਕੌਹੋਤਪਛਾ
ਨਾ।ਅਬਯਾਕੌਉਤਰਸੁਨਜੈਸੈਂ।ਦੇਹਨਜਾਨਤਸੁਖਦੁਖਤੈਸੈਂ
੧੨੨ ।ਭੌਤਕਾਦ੍ਰਿਸਦੇਹਜੜ੍ਹਜੋਈ।ਨਹੀਜਾਨਤਭੂਤਿਕ
ਦਾ।ਚੇਤਸੋਈ।ਭੂਤਅੰਸਸੰਘਾਤਦੇਹਜੋ।ਕੈਸੇਜਾਨਤਹੈ
ਨਿਹਚੈਸੋ।।੧੨੩।।ਦੇਹਸਮੀਪਉਠੈਅਰੁਬੈਠਾ।ਸੁਖਮਤਿ

ਵਿਖੈ ਗ੍ਰਹਤ ਸਕਰ ਪੈਠੋ।ਤੀ ਪ੍ਰੀਤ ਨ ਭੂਖ ਨ ਜੇਤੇ ਆਹੀ।ਲੀ
ਏਉਤਾਰ ਕਛੂ ਸੁਪਨਾਹੀ॥੧੨੫॥ਜਾਤੈਂ ਜੜ੍ਹ ਅਤ ਜੰਤਸ
ਰੀਰਾ।ਜਿਉਂ ਘਟ ਦ੍ਰਿਸ ਜਾਨ ਜੜ੍ਹ ਪੀਰਾ।ਜਨੁ ਘਟ ਉਪਜੈ ਤੈ
ਸੋ ਥਿਤਿ ਰਹੈ।ਵਿਨਾ ਦਿਨ ਦੇਹ ਬਢਤ ਪੁਨ ਅਹੈ॥੧੨੬॥ਯਾ
ਤੈ ਘਟ ਵਤ ਦੇਹ ਨ ਹੋਈ।ਪੂਛੈ ਸਿੱਖ ਕਹੈ ਜੋ ਗੁਰ ਸੋਈ।ਬਢ
ਤ ਦੇਹ ਚੇਤਨ ਹੈ ਜੋ।ਬਿਰਧਮਾਨ ਚੇਤਨ ਹੀ ਕਹੀਐ ਜੋ॥੧੨੭॥
ਕਾਦੇ ਖੋਜੈ ਤੂ ਤਾਹਿ ਕੌ ਨੈ ਕਹ ਜੋ ਬਿਰਧਮਾਨ ਚੇਤਨ ਤੂ ਹਿਕ
ਹ ਮੀਆ ਬਯਾ ਪਰ ਗ੍ਰਿਸਾਂ ਤਾਂ ਦਿਖਾਊ।ਤੇ ਰੌਕਹ ਨਾ ਬ੍ਰਿਥ

ਸਮਝਾਊਂ ॥੧੨੮॥ ਜੈਸੇਂ ਤ੍ਰਿਨ ਅਰੁ ਗੋਮਯ ਜੁ ਛਿਗਾ ਦਿਨ ਦਿਨ
ਲੈਇਕਠੌ ਕਰਹਿ ਫਾਗ ॥ ਬਹੁ ਬਢ ਜਾਇ ਢੇਰ ਹੁਵੈ ਜਾਤੌ ॥ ਕ
ਹਾਵ ਹੁ ਢੇਰ ਸਚੇਤ ਨਹੈ ਤਾਤੈ ॥੧੨੯॥ ਕਿ ਬਾਯ ਟੀਯੜ ਕਰ
ਜੈਸੇਂ ਭੂਪ ਬੀਚ ਹੀ ਮਦ ਕਾਢਤ ਤੈਸੇਂ ॥ ਕਾਢ ਕੂਪ ਤੈ ਰਾਖੇ ਤੀ
ਰਾਵ ਹੁ ਬਢ ਜਾਇ ਮਹਾਂ ਬਿਸਤੀਰ ॥੧੩੦॥ ਤੌ ਕਿਆ
ਚੇਤਨ ਤਾ ਤਿਹ ਕਹੀਯੇ ॥ ਬਰਧਮਾਨ ਚੇਤਨ ਨਹੀ ਲਹੀਯੈ ॥
ਕਹੀ ਦਵਾਲ ਕਰ ਮਾਟੀ ਖੋਦਾ ॥ ਕਰਤ ਬੇਦ ਕਾ ਅਨਮੇ ਮੋਦਾ
੧੩੧॥ ॥ ਬਰਧਮਾਨ ਬੇਦ ਕਾ ਹਏਜੋ ॥ ਤੌ ਕਿਆ ਚੇਤਨ ਤਾ

ਤੈਹਿਕਹੀਜੋਗੋਜੋਹੀਪ੍ਰਤਿਦਿਨਅੰਨਨੀਰਕਰਾਅਰਪੈਦੇ
ਗਦਿਖੈਨਹਿਹੋਵੈਧਰਾ॥੧੩੨॥ਜੋਹਰੂਪੀਅਦਸੀਥੈਵਤਸੁਨ
ਸੀਅਕਵੁਰਧਮਾਨਆਪਹੈਪੁਨ॥ਕਿੰਚੈਤਨਤਾਕੋਹੋਈ॥ਕਿ
ਚਾਨਿਖੇਧਅਨੁਭੌਕਰਸੋਈ॥੧੩੩॥ਅਤਪੀਤਜਾਨਜ
ਨੇਨਿਹਚੈਦੇਹਾ॥ਨਿਹਚੈਫਾਕੋਤਜੈਸਨੇਹਾ॥ਤੂੰਚੇਤੰਨਗਿਆ
ਨਘਨਮੁਕਤਾ॥ਜੋਜਾਨੈਅਨੁਭੌਸੋਮੁਕਤਾ॥੧੩੪॥ਕਾਜੋ
ਜਨਹੂੰਦੇਹਕੋਜਾਤੋ॥ਆਗਿਤਾਦਿਖਾਵਤਹੈਅਬਤਾਤੋ॥ਆ
ਕਾਸਅਦਿਕਾਸਚਹਤਪ੍ਰਚਾਨਾ॥ਪਦਨਚਹਤਧਾਵ

ਤਕੈਮਾਨਾ ।੧੩੫॥ ।ਅਗਨਿ ਪ੍ਰਜ੍ਵਲਤ ਹੋਨ ਕੌ ਚਹੈ ।
ਉਦਕ ਦ੍ਰਵਨ ਕੌ ਚਾਹਤ ਅਹੈ । ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਖੰਡ ਖੰਡ ਹੋਨ ਚਹਤ
ਨਿਤਾ । ਅਪੁਨੇ ਅਪੁਨੇ ਧੰ ਬਚਲਨਾ ਹਿਤਾ ।੧੩੬। ।ਸਰੀਰ
ਅਨਿੱਤ ਕਹ ਜੌ ਜਾਤੈ ਸੁਨਾ । ਕਹੋ ਅਮੰਗਲ ਭੂਤਨਿ ਸਭੈ ਪੁਨਾ ।
ਜਿਨ ਮਕਾਲ ਮੈਂ ਦੇਖ ਵਿਚਾਰਾ । ਇਹ ਮਲੀਨ ਅਸੁੱਧ ਨਿਹਾ
ਰਾ ।੧੩੭। ।ਰਕਤ ਰੇਤ ਸੰਜੋਗ ਵਨ ਜੋ । ਉਪਜੀ ਅਤ
ਮਲੀਨ ਭੰਜਨ ਸੋ । ਅਤ ਜੀਤ ਅਸੁੱਧ ਮਲੀਨ ਦਿਖਾਊਂ
ਦਸ ਦੋਖ ਦੁਸ ਦੋਹ ਸਾਮ ਣਾਊਂ ।੧੩੮॥ ਤ੍ਰਿਚੇਤ ਨਨਿ ਜਾਮੈਂ

ਗਥਰੂਪਾ।ਸਾਛੀਸਰਬਪ੍ਰਕਾਸਅਨੂਪਾ।ਭੋਭਗਵਨਕੇ
ਨੈਂਦਸਦੋਖਾ।ਜਾਕੇਸਾਮੈਂਹੋਇਸੰਤੋਖਾ।੧੩੯।।ਸੁਨੋਸਿ
ਖਦਸਦੋਖਦਿਖਾਊ।ਅਸੁੰਧਾਆਸੈਂਠਭੂਰਗੀਧਸਾਮਦਾਊ।।
ਅਸਥਰੂਲਖੰਡਦਗਾਧਾਸਿਥਲਾਇਨਾ।ਰੋਗਗ੍ਰਸਤਅਧ੍ਰਵ
ਅਮਖ੍ਯਨਾ।।੧੪੦।।ਯਾਤੇਤੂਯਹਸਭੂਲਨਹੋਇ।ਨਖ
ਸਿਖਦੋਖਦੇਤਹੈਸੋਇ।ਪੂਰਬੋਕਤਬਚਨਯਹਸੱਤਤੂਮਾਰੋ
ਮੈਨਿਹਚੈਕਰਅੰਤਰਧਾਰੋ।।੧੪੧।।ਭੋਭਗਵਨਯਹਸਭ
ਲਾਗੀਰਾਹੈਨਹੀਨਿਹਚੈਜਾਨੋਪੀਰ।ਯਾਤੇਲਾਭ

ਤਕੈਮਾਨਾ ॥੧੩੫॥ ॥ਅਗਨਿ ਪ੍ਰਜ੍ਵਲਤ ਹੋਨ ਕੌ ਚਹੈ ॥
ਉਦਕ ਦ੍ਰਵਨ ਕੌ ਚਾਹਤ ਅਹੈ ॥ ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਖੰਡ ਖੰਡ ਹੋਨ ਚਹਤ
ਨਿਤਾ ॥ ਅਪੁਨੇ ਅਪੁਨੇ ਪੰਥ ਚਲਨ ਚਹਤਾ ॥੧੩੬॥ ॥ਸਰੀਰ
ਅਨਿੱਤ ਕਹ੍ਯੋ ਜਾਤੈ ਸੁਨਾ ॥ ਕਹੋ ਅਮੰਗਲ ਭੂਤਨਿ ਸਦੈ ਪੁਨਾ ॥
ਜਿਨ ਮਕਾਲ ਮੈਂ ਦੇਖ ਵਿਚਾਰਾ ॥ ਏਹ ਮਲੀਨ ਅਸੁੱਧ ਨਿਹਾ
ਰਾ ॥੧੩੭॥ ॥ਰਕਤ ਰੇਤ ਸੰਯੋਗ ਵਨ ਜੋ ॥ ਉਪਜੀ ਅਤ
ਮਲੀਨ ਭਾਜਨ ਸੋ ॥ ਅਤ ਜੀਤ ਅਸੁੱਧ ਮਲੀਨ ਦਿਖਾਊ ॥
ਦਸ ਦੋਖ ਦੁਸਟ ਦੇਹ ਸਮਾਊ ॥੧੩੮॥ ਭ੍ਰੂਚਿਤ ਸਨਿਤ੍ਰਾਮੈਂ

ਗਲਭੂਪਾ ।ਸਾਛੀ ਸਰਬ ਪ੍ਰਕਾਸ ਅਨੂਪਾ ।ਸ੍ਰੀ ਭਗਵਾਨ ਕੇ
ਨੈਦ ਸਦੋਖਾ । ਜਾ ਕੋ ਸਾਮ੍ਹੈ ਹੋਇ ਸੰਤੋਖਾ ।੧੩੯ ।।ਸੁਨੋ ਸਿ
ਖ ਦਸ ਦੋਖ ਦਿਖਾਊਂ । ਅਸੁੱਧ ਆਸੌ ਠਡੁਰਗੀ ਧਸਾਣ ਾਊਂ ।।
ਅਸਥਤੂਲ ਖੰਡ ਦਗਾਧਾ ਸਿਥਲਾਸੂਨਾ ।ਰੋਗ ਗ੍ਰਸਤ ਅਧੂਵ
ਅਮਖਧ੍ਰਨਾ ।।੧੪੦।। ਯਾ ਤੈ ਤੂ ਧਹਾ ਸਭੂਲਨ ਹੋਇ ।ਨਖ
ਸਿਖ ਦੋਖ ਦੇਤ ਹੈ ਸੋਇ । ਪੂਰਬੋਕਤ ਬਚਨ ਯਹ ਸੱਤ ਤੁਮਾਰੋ
ਮੈਂ ਨਿਹਚੈ ਕਰ ਅਤਿ ਰਧਾਰੋ ।੧੪੧ ।ਸ੍ਰੀ ਭਗਵਾਨ ਯਹ ਸਭੁ
ਲਾਤ ਰੀਗਾ । ਹੈ ਨਹੀ ਨਿਹਚੈ ਜਾਣੋ ਪੀਗਾ । ਯਾ ਤੇ ਲਾਭੁ

ਕਹਾਂਮ੍ਰਿਤਕੌ ਜੋਯਹਿਸਿਹਦੇਅੰਤਰਛਿਆ ॥੧੪੨॥ਵੇ
ਸਾਧੁਸਾਧੁਸਿੱਖਸੁਨਜਾਤੈ ॥ਸਾਵਧਾਨਮਤਾਦ੍ਰਿੜਕਰਤਾਤੈ॥
ਜਬਤੂਸ੍ਥੂਲਸਰੀਰਨਆਹੀ ॥ਤਬਜਾਤਵਰਣਆਸ੍ਰਮਤੂੰ
ਨਾਹੀ ॥੧੪੩॥ਉਤਪਤਿਥਿਤਵਰਧਨਪਰਣਾਮਾਖੀਣ
ਬਿਨਾਸਖਟਭਾਵਜਾਨੁਨਾਮਾ॥ਜਬਤੂੰਦੇਹਸ੍ਥੂਲਨਹੀਹੋਇਆ ॥ਜਾ
ਤਵਰਣਆਸ੍ਰਮਨਹੀਕੋਇਆ ॥੧੪੪॥ਬਰਣਧਰਮਆਸ੍ਰਮ
ਆਚਾਰਾ ॥ਸਾਸਤ੍ਰਜੋਂਤ੍ਰਬਾਧਜੋਸੰਸਾਰਾ ॥ਤਿਹਬੰਧਨਤੇਸਕ
ਸਤਹੈਤੁਨਾ ॥ਜਗਤਜਾਲਤੈਂਸਿਹਚੈਕਰਪੁਨਾ ॥੧੪੫॥

ਜੈਸੇਂ ਸਿਖ ਬੇਸਰੀ ਜਾਨਾ ਗਨੈ ਕਸਤੂਰੀ ਪਿੰਜਰ ਤੈਂ ਇਉਂ ਮਾਨਾ ਵਰਣਾ
ਸ੍ਰਮਆ ਤ੍ਰਿਮਾਨੀ ਜੋਈ ਸ੍ਰਤਿ ਕੌ ਦਾਸ ਕਹਾਵੈ ਸੋਈ ॥੧੪੬॥ ਬਰ
ਣਾਸ੍ਰਮ ਬਿਹੀਨ ਮਨ ਜਾਕੋ ਸ੍ਰਤਿ ਕੇ ਸਿਰ ਪਰਆ ਸਨ ਤਾਕੋ
ਸਾਸ੍ਰਕ ਹਤ ਸੰਮਤ ਧਾਮੇ ਸੁਨ ਸੋ ਅਬਕ ਹੋ ਪ੍ਰਗਟ ਨਿਸ
ਚੈ ਪੁਨਾ ॥੧੪੭॥ ਐਸੇ ਨਹੀ ਦੇਹ ਕਦਾ ਉਤਪਤ ਜਾਤੈ ਜਿਹ ਕਾਲ
ਗਜਾਸ ਜਹ ਉਪਜੈ ਤਾਤੈ ਤਿਹ ਕਾਲ ਸਰਬ ਕਰਤੱਤੁ ਜੋ
ਆਹੀ ਤ੍ਰਿਣ ਸੋ ਸਿਖ ਕੰਦਾ ਚਿਤ ਨਾਹੀ ॥੧੪੮॥ ਜੌ ਲੌ ਦੇਹ
ਆਤਮਾ ਦਿ ਗਿਆਨਾ ਥਾਪ ਕੀਓ ਨਹੀ ਕਰ ਪ੍ਰਮਾਣਾ ਕਰਮਾਸ

ਸਤਕੀਸਤਤਾਜੌਨੌਨਾਪ੍ਰਾਪ੍ਤਹੋਤਪ੍ਰਗਟਕਰਤੈਤੇਲੋ॥੧੪੯॥
ਤਥਾ॥ਸੜਮਾਹਾ॥ਯਾਵਤਦੇਹਆਤਮਾਵਿਗਿਜਾਨੈਥਾਪਤੇ
ਨ੍ਯਆਣਤਹ॥ਪ੍ਰਮਾਣਪੰਕਰਮਸਾਸੜਣੀਤਾਵਦਵੋਪਧੰਦ
ਤੇ॥੧੫੦॥ਚੌਨੌ ਭੁੋਭਗਵਨਯਹਸ੍ਥੂਲਸਰੀਰਹੋਤੋਨ
ਹੈਕਦਾਂਚਿਤਧੀਰ॥ਤਦਆਗਿਆ॥ਸਿੱਖਆਕਰਜਾਤੇ॥
ਸ੍ਥੂਲਸਰੀਰਸਬੰਧਨਤਾਤੇ॥੧੫੧॥ ॥ਬਰਣਾਸ੍ਰਮਭੂਲਗੇ
ਜਾਤਜੋ॥ਇਸਤ੍ਰੀਪੁਰਖਨਪੁੰਸਕਹੈਸੋ॥ਸ੍ਥੂਲਹਰਸੁ
ਦੀਰਘਅਰੁਸਿਆਮਾ॥ਗੌਰਪੀਤਸਬਬਪੁਕੇਨਾਮਾ॥੧੫੨

ਨਾਵ੍ਰਿਪਖਣਭੁਾਵਾਦਿਕਾਰਾ।ਨਹੀਮੁਤੁਮੈਂਨਿਹਚੈਵੈਪਾਰਾ।
ਤਵਾਬ੍ਰਿਧਾਕਟਾਖਨਗੀਖਨਤੈਂਸੁਨਾ।ਸ੍ਰੀਮਕਗਾਜਾਨਭੁਏਜੋਗਿ
ਹਚੈਧੁਨਾ॥੧੫੩॥ਇੰਦ੍ਰੀਅਭੁਾਵ੍ਰਿਪਕਭੁਨੇਤੋ॥ਨੂਭੁ
ਪਰਤੀਤਾ॥੧੫੪॥ਨੈਂਇੰਦ੍ਰੀਨਿਹਚੈਜਾਹਭੁਏਤੋ।ਏਂਅ
ਤਗਮੁਹਿਨਿਹਚੈਅਏਤੋ।ਨਹੀਇੰਦ੍ਰੀਤ੍ਰਿਮਨਬਰਜਾਨਾ।ਭ੍ਰਿਤ
ਕਾਰਜਾਇੰਦ੍ਰੀਪਾਹਰਾਨਾ॥੧੫੫॥ਦੋਹਾ॥ਭ੍ਰਿਭੁਗਵਾਨ
ਕਿਹਭ੍ਰਿਤਕਾਰੈਨੈਕਾਜਬਖਾਨਾ।ਗੁਰਅਬਲੈਸਅਣਾ
ਤਾਏਜੈਸੈਂਭ੍ਰਿਅਬਿਧਿਆਨਾ॥੧੫੬॥ਸੋਰਵਾਕਨਭਕਾਰ

ਜਤਾਨਾ ਦ੍ਵਾਦਸੁਕਾਰਜਤ੍ਰਕਪਾਨਪ ਛਾਨਾ ਤੇਜਕਾਰਜਚੱਖਆ
ਰੂਪਾਦਾ ਜਿਲਕਾਰਜਉਤਪਸਥਰਸਨਾ ਪ੍ਰਾਤਿ ਪਾਦਾ ।੧੫੭॥
ਗੁਦਾ ਪਾਦਕਾਰਜਾਂ ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਸੁਨਾ ਯੋਂਤ੍ਰਮਕਹੀਜੋ ਪ੍ਰਗਟਾਨਿ
ਹਭੇਪੁਨਾ ਏਕਏਕਭੂਤਤੈਂਜਾਤੈ ਦੋਦੋ ਇੰਦ੍ਰੀ ਉਪਜੀ ਤਾਤੈ ।
੧੫੮॥ ਦੋ ਪੰਚਭੂਤਸਤਅੰਸੀਮਿਲਿਆਮਨੁਉਪਜਿਰਹ
ਭਾਨਾ ਪੰਚਭੂਤਸਤ ਮਤੱਤ੍ਰਕੋਂਕਾਰਜਮਨਕੋਂਜਾਨਾ ।੧੫੯
ਪਾਂਚੋਗਿਆਨਇੰਦ੍ਰੀਪ੍ਰਗਟ ਪਾਂਚਬ੍ਰਿਤਹੈਜਾਸਾ ਤਿਨਕੋਂਗ੍ਰ
ਹਕਮਨਪ੍ਰਗਟਾਨਿ ਹੈਚੰਕਹੀਜੋਂ ਪ੍ਰਕਾਸਾ ॥੧੬੦॥ ਬਿਲਖਣ

ਖਿਣਖਿਣਮੈਂਜੁਗਾਅਨਬ੍ਰਪਜਾਂਕੋਨਾਆਬਾਹਿਰਅੰਤਰਇੰ
ਦ੍ਰੀਜੁਗਾਅਨੂੰਤਕਾਰਜਅਨੁਗਾਮਾ॥੨੬੧॥ਅੰਤਹਕ
ਰਣਵਿਖੈਪ੍ਰਗਟਜਾਨੈਸੰਕਲਪਾ,ਦੋ॥ਸੋਅਬਲੋਦਰਸਾਤ
ਹੈਜਿਉਬੇਦਨਪ੍ਰਤਿਪਾਦ॥੨੬੨॥ਚੌ॥ਸੰਕਲਪਾਬਿਕ
ਲਪਾਸ਼ਿਰਚੌਹਿਕਾਰ॥ਚਿਤਵਨਸਾਥਪ੍ਰਗਟਬੀਚਾਰ
ਸਬਦਸਪਰਸਰੂਪਰਸਗੰਧਾ॥ਵਿਖੈਗ੍ਰਾਜਾਨਇੰਦ੍ਰੀਸੰਬੰ
ਧਾ॥੨੬੩॥ਬਚਨਅੰਦਾਨਗਮਨਪਾਹਚਾਨ॥ਬਿਸਰ
ਗਆਨੰਦਤੈਸੇਂਪੁਨਜਾਨ॥ਕਰਮਾਇੰਦ੍ਰੀਕੇਵਿਖੈਕਹੈਸਬ

ਨਖਸਿਖਜਰਤਾਖੌਨਿਹਚੈਅਬਾ॥੧੬੪॥ਦੋ॥ਮਨਸਾਧਾਰ
ਣਧਾਰਕੌਕਾਰਜਨਿਹਚੈਜਾਨਾ॥ਪੰਚਭੂਤਾਇੰਦ੍ਰੀਨਕੀਗਹ
ਨਕਰਤਨਿਤਮਨਾ॥੧੬੫॥ਧਾਰਕਧਾਰਕਾਜਿਉਪ੍ਰਗਟ
ਮਨਬੁਧਮਾਹਿਬਸੇਖਾ॥ਬਿਲਛਣਧਾਤੀਖਣਜਾਣਤਤ
ਕਾਰਜਭੇਦਪ੍ਰਗਟਦੇਖਾ॥੧੬੬॥ਚੌ॥ਧਾਰਧਾਣਬ੍ਰਿਤ
ਵਾਸਾਦਿਕਾਰਾ॥ਵਾਸਰੂਪਨਿਹਚੈਨਿਰਧਾਰਾ॥ਧਾਰਭੂ
ਤਜਵਾਨਿਹਚੈਜਾਨਾ॥ਤਤਅੰਸਸੰਜੋਗਾਇੰਦ੍ਰੀਜਰਮਾਨਾ॥
੧੬੭॥ਚੌ॥ਭੋਤਭਗਵਨਾਇੰਦ੍ਰੀਜਰਜੋਸ਼ੀ॥ਨਜਾਦਿਭੋਗਿ

ਆਨਕੈ ਸਾਂਤਿ ਹਰੋਸ਼ੀ ਸੁਨੇ ਸੱਖ ਊਤਰ ਪੁਨ ਜਾਕੋ ਦਰਸਾ
ਉਨ ਨੇ ਹਰੇ ਚ ਪੁਨ ਤਾਂਕੋ ॥੧੬॥ ਸੋਂਤ੍ਰ ਆਪ ਕੋ ਨਹੀ ਪੁਨ ਜਾਨੇ
ਪਰਸਪਰ ਆਪਿਨਾ ਹਨ ਪਰਭਾਨੈ ਸੁਾਦ ਵਿਖੇ ਸਬਦ ਦੀਰਗਆ
ਨ ਨਹੀ ਜਾਤਾ ਹਾ ਅੰਨ ਵਿਖੇ ਆਪਿ ਰਗਜਾਨ ਨਤਾ ਹਾ ॥੧੬੮॥ ਉ
ਦੀ ਦਿਖੇ ਉਭੈ ਜੜ ਬਰਨਾ ਸਬਦ ਦਿਰਗਆਨ ਕੋ ਸਾਧਨ ਕਰਨੇ
ਦੀਪ ਰੂਪ ਦਿਰਗਜਾਨ ਸਾਧਨ ਜਿਉ ਸੋਤ੍ਰ ਸਬਦਾਰਥਿਆਨ ਸਾਧ
ਨ ਤਉ ॥੧੭॥ ਯਾਤੇ ਤ੍ਰਿਨ ਕਰਮੇਂਦ੍ਰੀ ਜੋ ਈਨ ਸਾਧਨ
ਕ੍ਰਿਯਾ ਪਛਨੋ ਸੋ ਈ ਦਰਬੀ ਦ੍ਰਤ ਜਾਨੋ ਪੁਨ ਜਾਤੈ ਆਤਮ

ਤਮਹਾਂਜੜ੍ਹਇਵਦ੍ਰੀਤਾਤੈਂ ॥੧੧॥ ਪ੍ਰਭੂਹੇਤੰਨਗਏਨਪਾ
ਰੂਪਾ ਜੜ੍ਹਕੌਂਸਾਛੀਪਰਮਅਨੂਪਾ ਭੇਭੰਗਵਨਹੌਂਇਵਦ੍ਰੀ
ਨਾਹੀ ਜਿਬੋਬਿਕਾਰਰਹੈਂਤਿਹਮਾਹੀ ॥੧੨॥ ਚੌਥੇ
ਭਗਵਨਜੌਂਭੌਥਿਤਪਾਨਾ ਕਰਨਦਿਖੇਚੇਸਾਪਹਚਾਨ
ਪ੍ਰਾਨਗਏਬਪੁਚੇਸਾਹੀਨਾ ਤੈਸੇਹੀਇਵਦ੍ਰੀਸਬਚੀਨਾ ॥੧੩॥
ਹੋਤੇਪਿਪਾਸਾਵਾਨਾ ਜਾਅਨਲੋਤੈਂਕੀਓਪ੍ਰਮਾਨਾ ਤਾਤੇਹੋਨ
ਹੈਕਰਪਾਨਾ ਅਨਿਦ੍ਰਿਢ ਨਿਰਭੈਅੰਤਰਜਾਨਾ ॥੧੪॥
ਅਰੇਸਿਖਤੂਨਹੀਪ੍ਰਾਨਪ੍ਰਾਨਾ ਅਹਾਂਜੜ੍ਹਰੂਪਤਾਹਿਪਹਚਾਨਾ

ਸੁਖਪਤਸੁਪਨਮੈਂਆਵਤਜਾਤਾ ਨਹੀਂਜਾਨਤ ਆਪਨਸੀਧਾਤਾ
੧੦੫ ॥ਇਸਤ੍ਰੀਪੁਰਖਏਕਪਰਜੰਕਾ ਉਭੈਸੈਨਕੀਏਕੈਅੰਕ
॥ਵਾਕੈਗ੍ਰਹਆਯੋਕੋਊਜਾਰਾ ਭੂਖਨਸਹਤਲੇਗਯੋਨਾਰਾ॥
੧੦੬ ਨਹੀਂਪਾਨਨਕਛੁਜਾਨਯੋਜੋਜਾਤੋ ਅਤਅੰਤਮਹਾਂਜੜ੍ਹਪ੍ਰਸੁ ਨ
ਤਤੈ ਪ੍ਰਬੁੱਧਹੋਇਜਾਨਤਾਇਤਚੇਤਾ ਯੌਮਤਕਹੋਕਹੋਂ ਸੰਕੇਤਾ॥
੧੦੭ ॥ਸਰਬਅਵਸਥਾਮੈਂਪ੍ਰਨਪ੍ਰਾਨਾ ਆਵਤਜਾਵਤਨਿਵਰਤਨ
ਮਾਨਾ ਅਪਨੀਥਿਤਕੋਂਨਹੀਪਹਿਚਾਨਾ ਯਾਤੇਜਵਾਨਿਹਚੇਕਰ
ਪ੍ਰਾਨਾ ੧੦੮ ॥ਦੋਹਾ॥ ਕੈਸੇਂ ਨਿਓਜੋਸੁਨਕਹਗਾਊਂ ਨਿਹਸੈਕਰ

ਤੁਹਸਮਝਾਊਂ॥ਕਿਰਤਭਾਗਾਦਿ ਖੇਦਰਤਤਹੈਂ ਪਾਨਾਪਾਨ

ਕੋਪੂਛਤਕੋਊਆਨਾ॥੧੧੬॥ਇਹਭਾਗਾਦਿ ਖੇਹਮਦਰਤ

ਤਜਾਤੈ॥ਪਾਨਅਸਮਰਥਕ ਨਕੋਤਾਤੈ॥ਯਾਤੇਥਿਤਆਪਨ

ਹੀਜਾਨਤਸੁਨਾ॥ਨਿਹਚੈਕੀਓਪਰਗਟਤਾਤੈਪਾਨਾ॥੧੧੭॥

ਚੌ॥ਨਨੁਜਵਪਾਨਕੋਸੈਂਮਨਪਰੈ॥ਜਵਬਧੁਜਾਤੈਚੇਸਟਕਰੈ॥

ਜਵਆਪਿਜਵਕੋਚੇਸਟਜਾਨਾ॥ਲੋਕਾਦਿਖੇਦੇਖਤਸਬਮਾਨਾ॥

੧੧੮॥ਅਤਿਪ੍ਰਚੰਡਪੌਨਜਬਚਲੈ॥ਸਾਖਾਬ੍ਰਿਖਪਾਨਸਬ

ਹਲੈ॥ਗਹਛਾਦਨਆਨਠੌਰਲੇਜਾਇ॥ਆਨਬਚਜਵਕੋਜ

ਹੈਸੁਭ੍ਰਾਂਤਿ।।੧੮੨।।ਅਵਿਤੌਂਕਹਨਤੈਂਨਹਿਚਿਤਨਸੁਨਾਨਗੀ
ਸੁਤੰਤਰਚੇਸਟਾਤਿਹਪ੍ਰਾਨ।ਕਰਮਆਧੀਨਵਿਚਰਤਹੈਂਪ੍ਰਾਨ
ਜਾਗ੍ਰਤਸੁਪਨਸੁਖੁਪਤਬਖਾਨਾ।।੧੮੩।।ਕਰਮਨਿਮਿਤਉ
ਦੈਜਾਗ੍ਰਤਥਿਤਿ।ਜਾਗ੍ਰਤਸੰਸਕਾਰਬਾਸਤਚਿਤਾ।ਸਬਾਇ
ਦ੍ਰੀਅਨੁਭੁਪਗ੍ਰਹਨਕਰਾ।ਜਾਉਪਸੰਗਜਾਨਤਕਰਸਧਰਾ
।।੧੮੪।।ਤੀਨਅਵਸਥਾਵਿਚਰਤਜਾਤੇ।ਕਰਮਨਿਮਿਤਪ੍ਰਾਨ
ਕੌਤੇਤੇ।ਗਮਨਾਗਮਨਪ੍ਰਾਨਕੋਜੋਈ।ਕਰਮਆਧੀਨਜਾਨਪੁਨ
ਸੋਈ।।੧੮੫।।ਪ੍ਰਾਨਸਰੀਰਪ੍ਰਾਣਨਸਮਰਥਸੁਨਾ।ਥਿਆ

ਪਾਰਅੰਨਸਮਰਥਜਾਨ੍ਯੂਨਾ ।ਯਾਤੈਜਕ੍ਰਤਿਨਿਹਚੈਕਰਪ੍ਰਾਨ ।।
ਨਹੀਚੇਤਨਤਾਤੇਅੰਸਾ ।। ੧੮ ।। ਦਸਇੰਦ੍ਰੀਪਾਚੋਪ੍ਰਾਨਪਾਸ
ਅਨਬੁਧਪੁਨਿਗਾਨਿਹਚੈਕਰਜਾਨਸ ।ਸਪਤਾਦਸਤੱਤੁਜਾਨਪੁਨ
ਜੋਈ ।।ਲਿੰਗਸਰੀਰਕਹਾਵੈਸੋਈ ।।੧੯।। ਸੂਖਮਸਥੂ
ਲਨਹੀਤੂਜਾਤੈ ।ਜਾਨਪ੍ਰਾਨਜਕ੍ਰਤਿਨਿਹਚੈਤਾਤੈ ।ਭਿੰਨਗਨ
ਜਥਮਨੀਥਰਹੋਈ ।ਦਰਸਨਸਵਨਕਰੈਸਬਕੋਈ ।।੨੦।।
ਜਥਮਨਥਿਰਨਿਹਚੈਨਹੀਜਾਨੋ ।ਦਰਸਨਸ੍ਰਵਨਹੋਤਨਹੀਆ
ਨੋ ।। ਹੈਸੰਕਲਪਵਿਕਲਪਦ੍ਵਾਨਸੂਨਾ ।ਯਾਅਨਭਵਤੈਸ

ਨਹਿ ਰਹੈ ਪ੍ਰਨ ॥੧੮੯॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਨਹੀਂ ਮਨ ਤੂੰ ਨਿਰਹੰਕਾਰ ਜਾਸ ।
ਯਾਂ ਅਨੁਭਵ ਕੋ ਹੋਇ ਪ੍ਰਕਾਸ ॥ ਅਸ ਹੰਕਾਰ ਮੇਂ ਹੰਸ ਨ ਗਾਵੈ ਜੋ ਅਬਧੂ
ਨ ਨਿਹਚਲ ਹੁਇ ਦੈਂਤ ਜੋ ॥੧੯੦॥ ਉਨ੍ਹੇ ਬ੍ਰਿਤ ਕੋ ਬੇਤਾ ਜੋ ਹੈ ।
ਸੋ ਮਨ ਨਹੀਂ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟਾ ਮਨ ਕੋ ਹੈ । ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਮਨ ਕੋ ਬੁਧ ਪਛਾਨ ।
ਬਿਲਛਣ ਨਿਖਿਲ ਨਿਖਲ ਪ੍ਰਤਿ ਤਿਹ ਜਾਨ ॥੧੯੧॥ ਸਦਾ
ਜੁਗ ਪ੍ਰਤਿ ਜੁਗ ਨਹੀਂ ਜੋ ਥੀ ਏਕ ਨਾਸ ਏਕ ਉਤਪਤਿ ਹੋਈ
ਜਬ ਸੰਕਲਪ ਵਿਕਲਪ ਹੋਇ ਸੁਨ ਤਬ ਕਹੀਏ ਮਨ ਰੂਪ ਪ੍ਰ
ਗਟ ਪ੍ਰਨ ॥੧੯੨॥ ਬਿਨ ਸ੍ਵਪਨ ਜਾਂ ਤੈ ਮਨ ਹੋਇ ਅਭਾ

ਵਸੁਖਪਤਵਿਖੈਤਿਹਪਹੁੰਚੋ।ਯਹਅਨੁਭਵਮੁਝਕੌਦ੍ਰਿੜਹੋ
ਇ।ਤੂੰਮਨਨਹੀਨਿਹਚੈਕਰਜੋਇ॥੧੯੩॥ਸੁਨਤੋਆਤਮ
ਨੇਮਨੋਜਾਤਿਮਤਤੁਫੈਵਬਲੀਯਤੋ।ਰਵੋ ਹੌਨਹੀਲਿਗਸ
ਰੀਰਕਦਾਂਚਿਤ।ਯਹਨਿਹਚੈਉਪਜਯੌਤੁਮਮੇਰੇਹਿਤ।ਯਾਤੈ
ਲਾਭੁਕਹਾਮੁਹਿਪਾਯੌ।ਜੋਹੁਰਗਿਆਨੁਮੋਹਿਸਮਝਾਯੌ॥
੧੯੪॥ਚੌ।ਸੁਨੋਸਿਖਮਨਸਾਵਧਾਨਕਰ।ਜਾਤੇਸੰਸੈਜਾਇ
ਸਭੈਜਰਾ।ਜਬਭੂਲਿਗਾਸਰੀਰਨਿਹੋਇ।ਤਬਗਿਆਨਨਾਗਿਆਨ
ਤੋਹਿਨਹੀਕੋਇ॥੧੯੫॥ਗੁਰੁਰਗਿਆਨਕਥਾਦਿਖੋਰਗਿਆਪਿ

ਜਿਤੋ ।ਮਨਹੀ ਤੁਝ ਕੌ ਨਿਹਚੈ ਕਰਤਿ ਤੋ ਜਾਨੁ ਭੋਗੁ ਜਿਓਪੀ
ਗੁ ਹੋਇ ਨਿਰਾਸ ਨਹੀ ਗਿਆਨ ਤਿਹ ਆਗਿਆ ਨ ਵਿਤਥ ਗਾ॥੧੯੬॥
ਪਾਰਥ ਧਣਖ ਕੋ ਗਤੇ ਹਨ ਹੀ ਜਾਤੇ ਮਤੁਕ ਤਰੂਪ ਦ੍ਰਿਸਨਿਹਚੈਤ
ਤੈ ਕੋ ਭੁਗਦੂਨ ਸਕੈ ਸੋਂ ਐਸੋ ਦੇਹ ਜਾਨ ਭੋਗਾਲੋ ਜੈਸੇ॥
੧੯੭॥ ਦਿਖੈ ਕੋ ਗਨਿਹਚੈ ਪਹਚਾਨ ਇੰਦ੍ਰੀ ਕੋ ਗਸਾਧਨ ਤਿ
ਭੁਮਾਨਾ ਅਨਬੁਪ ਭੋਗ ਤਾ ਪ੍ਰਗਟ ਦਿਖਾਊ ਤੁਮ ਪਹਚਾਰ
ਨਹੀ ਸਮਝਾਊ॥੧੯੮॥ ਅਰਭੁਕ ਗਮ ਫਲ ਭੋਗ ਸੋਤੇ ਤਾ।
ਤੁਮਾਛੀ ਦ੍ਰਿਸਾਨਿ ਤਿਜੋਹ ਹੋਗੁਰ ਜਾਗਤ ਸੁਪਨ ਦੇਖੈ ਸੁਨ।

ਸੁਖਦੁਖੀਅਨੁਭਵਹੋਤਪ੍ਰਗਟਪੁਨਾ।੧੯੯ ਅਸੁਕੌਨਹਿਕੈ
ਸੋਂਸੁਖਦੁਖਕਹੋ।ਉਤਰਕਹੋਪ੍ਰਗਟਨਹਿਹੈਸੋ।ਸੂਲਬਿਸੂਚੀਕ
ਖਰੋਗਸੁਨਾ। ।ਉਦਰਵੇਦਨਾਆਦਿਜਾਨਪੁਨਾ।੨੦੦।
ਸੁਖਪਤਅਵਸਤਾਪ੍ਰਾਪਤਆਹੀ।ਬੁਧਿਵਿਵਹਾਰਤਹਾਂਕਛੁਨ
ਹੀ। ਤਹਾਂਸੁਖਦੁਖਭਾਸਤਨਹੀਜਾਨਾ।ਬੁਧਿਧਰਮਸਬਹਿਰੈ
ਮਾਨਾ।।੨੦੧।ਅੰਨਵੈਬਿਤਰੇਕਬੁਧਿਸੌਂਜਾਕੀਹੋਤਪਤੀ
ਤਨਹੀਤਬਤਾਕੀ।ਯਾਤੈਂਨਹੀਤਵਧਰਮਸੁਖਾਦਿ।ਖੇੜਧਰ
ਮਨਿਠਚੈਪ੍ਰਤਿਪਾਦਿ।੨੦੨।ਤੈਂਆਪਨਪੌਖੇੜਪਛਾਨਓ

ਸੁਖਾਦਿਆਪਕੌਤਾਤੈਮਾਨੌਨੌ।ਜਿਉਜਲਬਿਚਾਂਦਮੂਨੁਸਤ
ਮਾਨੀ।ਤਿਉਖੇੜਧਰਮਆਨਤਅਗ੍ਯਾਨੀ।੨੦੨।ਤੂੰਖੇੜ
ਗਖੇੜਕੌਸਾਖੀ।ਯੌਂਬ੍ਰਿਤਾਂਤਕਰਨਿਹਚੈਭਾਖੀ।ਜਾਸੜ
ਸੁਖਜਾਹਿਪਰਗਾਊਂ।ਤਾਤੈਸੰਸੇਸਕਲਮਿਟਾਊਂ।੨੦੪॥
ਸਰੀਰੰਪਜਾਏ।ਪ੍ਰਾਕ੍ਰਿਤਸਿਥਤਸੁਨਾ।ਸਰੀਰਵਿਖੈਦਿ
ਆਪਕਚੇਤਨਪੁਨਾ।ਸਰੀਰਸਪਰਸਹੋਤਨਹੀਜਾਹਾ॥
ਤੂੰਖੇੜਗਚੇਤਨਨਿਤਆਹਾ।੨੦੫॥ਸ੍ਰੁਤਿਕੌਅਰਥਕਹੌਂਅ
ਬਜਾਤੈ।ਕਾਮਾਦਿਧਰਮਮਨਕੇਹੌਤਾਤੈ।ਕਾਮਸੰਕਲ

ਪਿੰਗਲਾਨਸਰਪਾਜੋ ।ਅਸ੍ਵਧਾਪਿਤਆਪਿਤਲੋਜਾਸੋ।
੨੦ ੯ ।ਗਿਆਨਅਗਿਆਨਜਾਨਵੈਜੋਹੈ ।ਅਨੇਕਧਰਮਸਬੋਸੁ
ਨਸੋਹੈ ।ਸ੍ਰੀਭਗਵਾਨਬਚਨਸੁਨਮਾਨਾ ।ਇਛਾਦ੍ਵੇਖਸੁ
ਖਦੁਖਪਛਾਨਾ ।।੩੦ ੨ ।ਸਪ੍ਰਾਤਚੇਤਨਾਪਿਤਸੂਨਜਾਤੋ
।ਏਸਬਭੇਦਧਰਮਕਹੈਤਾਤੋ ।ਏਸਬਕਾਰਖੇਤ੍ਰਤੰਤ੍ਰੈਪਾਰਥਾ
ਨਾ ।ਤ੍ਰਿਖੇਤ੍ਰਗਾਚੇਤਨਾਦਿਗਿਆਨਾ ।ਪ੍ਰਭਿਸ੍ਰੀਮੁਤਕੇਬਚਨਸੁ
ਨਾਊ ।ਰਾਗਦ੍ਵੇਖਾ ।ਇਛਾਪੁਨਗਾਊ ।ਸੁਖਦੁਖਾਦਿਅਨੇਕ
ਧਰਮਜੋ ।ਬੁਧਿਵਿਖੈਸਬਵਰਤਹੈਸੋ ।੩੦ ੮ ।ਸੁਖੁਧਤ

ਦਿਖੈਜਬਬ੍ਰਿਤਬਿਲੀਨ ਸੁਖਦੁਖਾਦਿਨਸਸਬਹੀਨ॥
ਤਾਤੈਂਬ੍ਰਿਤਧਰਮਸਬਜਾਨ ਜਹਿਆਤਮਕੇਧਰਮਪਛਾਨ
॥੨੦॥੪੯॥ਇਤਿਹਕਰਨਧਰਮਸਬਗਾਏ ਸਾਛੀਚੇਤਨਕੂ
ਪਦਿਖਾਏ ਸ੍ਰੁਤਿਆਮ੍ਰਿਤਗੁਰੁਅਨੁਭਵਦਵਾਸ ਹੋਨੂਹੀ
ਲਿਗਸਗੀਰਸੁਜਾਨਾ॥੨੧॥ਆਤਮਗਜਸਭਜੋਸ੍ਰੁਧ
ਕਾਸਾ ਜਨਜੋਨਕ੍ਰਮਣਕੀਨਾਸਾ ਜਦਗੁਨਗ੍ਰਹਿਤਸੋਂ
ਖਣੂਭਜੋ ਖੇੜਗਆਤਮਾਸਾਛੀਜਜੋ॥੨੨॥ਚੌਪ॥
ਭੇਰਗਦਨਨਦਗਣਣਕਰਣਕੀਨ॥ਕੋਹਪਗਟਨੂਹਚੋਰ

ਜੈਸੋਨਾਬੁਧਰਾਗਪ੍ਰਜਤਨਦੁਦੇਖਸੰਸਕਾਰ।ਧਰਮਅਧਰ
ਮਸੁਖਦੁਖਨਿਰਧਾਰ॥੩੧੨॥ਅੰਤਰਬਾਹਰਕਰਨ
ਵਿਖੈਇਨਾਹੌਂਸਬਕੌਂਪ੍ਰੇਰਕਨਿਹਚੈਪੁਨਾ।ਇੰਦ੍ਰੀਦੇਹਪ੍ਰਾ
ਣਮਨਬੁਧਾਹੌਂਪ੍ਰੇਰਕਸਾਖੀਆਤਿਸੁਧਾ॥੩੧੩॥
ਇਨਤੇਭਿੰਨਕੌਂਸੋਹੌਂਜਾਤੈ।ਨਹੀਜਾਨਤਸੋਹਚੈਕਰਤੇਤੋ॥
ਜਾਨ੍ਹਮਾਚਿਤਵਿਖੈਆਤਿਕ੍ਰਾਰਾ।ਕੈਨਭੂਪਮੋਰੈਸੁਉਰਧਾਰੈ
੩੧੪॥ਜੋ।ਤੁਮਸੁਕਹਤਨਹੀਜਾਨਤਤੋਪੁਨਾ।ਯਹਤੇਰੋਕ
ਰਨਬਪ੍ਰਨੈਸੁਨਾ।ਅਵਿਦਿਆਕ੍ਰਿਤਅਗਜਾਨਨਮਹੈਜਾਕੋ

॥ਤੂਗਿਆਤਾਸਾਛੀਪ੍ਰਨਤਾਕੌ॥੨੧੫॥ਭਿੰਨਭਿੰਨਸ
ਬਦੀਜਜੂਆਹਾ॥ਤੂਸਬਕੌਗਿਆਤਾਨਿਰਬਾਹਾਨਹੀ
ਆਪਕੌਜਾਨਤਜਾਤੈ॥ਐਸੇਕਹਤਪ੍ਰਗਟਭੂਤਾਤੈ॥੨੧੬
॥ਅਹਤੇਰੌਆਤਮਅਗਿਆਨਾ॥ਕਾਰਣਸਰੀਰਤੋਹਿਤਹਜਾ
ਨਾ॥ਤਾਕੌਅਸੈਤੂਨਿਹਚੈਕਰਾ॥ਭਾਵਰੂਪਤੂੰਸੁਤੈਸੁਤੈਤਰਾ
੨੧੭॥ਤੂਝੈਤੈਂਅੰਨਨਜਾਨੈਕੌ॥ਤੂੰਜਕਹਤਨਹੀਜਾਨਤਹੈਸੋ॥
ਅਗਿਆਨਰੂਪਕੌਆਸੇਜੋਹੈ॥ਸੋਤੌਤੂਹੀਗਿਆਨਘਨਸੋਹੈ
੨੧੮॥ਅਗਿਆਨਮਹਾਂਕੂਮਕੌਤੂਜਾਨੈ॥ਤੂਛੇਤੈਂਨਜਾਨਸਬ

ਪਹਚਾਨੈ ।ਯਾਤੈ ਗ੍ਯਾਨ ਸ੍ਵਰੂਪ ਪਤ੍ਰੂ ਹਯੋ ।ਅਗ੍ਯਾਨ ਸ੍ਵਰੂਪ ਪੌਕੈਸਾ
ਸੋਲਹੀ ਤੋ ॥੨੧੯॥ ਅਗ੍ਯਾਨ ਗ੍ਯਾਨ ਦੋਕੈ ਗ੍ਯਾਤਾ ਜੋ ਹੈ ॥
ਸਾਖੀ ਸ਼ੁਧ ਰਾਮ ਸੁਤੰਤ੍ਰ ਰਸੋ ਹੈਂ ।ਦ੍ਵੈ ਸਰੂਪ ਤੂੰ ਨਹੀ ਪਨ ਜਾਤੈਂ
ਤੂੰ ਦ੍ਵੈ ਸ੍ਵਾਨਿ ਹਰੈ ਕਰਤਾ ਤੈ ॥੨੨੦॥ ਸੂਛਮ ਸਥੂਲ ਆਦਿ ਸਤੈਂ
ਨਿਆਰੋ ।ਤਿਉਂ ਕਾਰਨ ਸਬ ਪ੍ਰਤੈਂ ਨਿਰਧਾਰੌ ।ਸਰੀਰ ਤੀਨਿ ਕੈ
ਆਸੈ ਹੂੰ ਸੁਨਾ ।ਇਨਤੈਂ ਸਦਾ ਬਿਲਛਨ ਤੂੰ ਪੁਨਾ ॥੨੨੧॥
ਗ੍ਯਾਨ ਰੂਪ ਸਾਛੀ ਸਬਕੋ ਜੋ ।ਹੌਂ ਕੌਂ ਨਾਇ ਉਕਾਰਤ ਪ੍ਰਗਟ ਸੋ
ਅਖੰਡ ਏਕਤਾ ਇਆ ।ਨਾਇ ਕਰੰ ।ਅਨਵਾਛਿ ਨਾ ਬਿਖਮਾਸਿ

ਉਭ੍ਰਾਂਤਾ ।੨੨੨। ਜੈਸੇ ਕੋਈ ਇਉ ਕਹਤ ਸੁਜਾਤੈ ਅਕਹਿਅ
ਚਰਜ ਹੋਤ ਮੁਹਿਤ ਤਾਤੈ ਅਬਾਨਿ ਹਸੈ ਸੇ ਹੁਦੇ ਸੁਨਸਾਧਾ।
ਜੈਸੇ ਭੂਪ ਕਰੈ ਸਬ ਬਾਧਾ ।੨੨੩॥ ।ਦ੍ਵਅਦਸਵਸੇਖ
ਣਾ ।ਇਵ ਦ੍ਵਿਤ੍ਰਿ ਆਤਮ ਕੌ ਨਹੀ ਜਾਨੈ ।ਤਿਉ ਸੁਬਿਤ ਕੌਨ
ਹੀ ਪਹਚਾਨੈਂ ।ਪ੍ਰਸਪਰ ਆਪਿ ਨਹੀ ਜਾਨਤ ਜੋਈ ।ਅੰਤ
ਅੰਤਮ ਹਾਂ ਜਾਨ ਜਾਨੈ ਸੋਈ ।੨੨੪। ਮਨ ਸੁ ਆਤਮ ਜਾਨਤ
ਨਹੀ ਜੈਸੈਂ ।ਪਰ ਸਪਰਯੁ ਨ ਜਾਨਤ ਨਹੀ ਤੈਸੈ ।ਪਰਸ
ਪਰਬ੍ਰਹਮ ਜਾਇ ਦੇਕਾ ਵਿਵਹਾਰਾ ।ਨਹੀ ਸਮਰਥ ਕਰਬੇ ਕੌ ਪਾਰਾ।

੩੨

੨੨੫॥ਅੰਤ੍ਰਜੰਤਮਹਾਂਜੜ੍ਹਮਨਬੁਧਜਾਨਾ॥ਮਨਬੁਧਪੋਕੋਰਿ
ਆਤਾਤ੍ਰੂਮਾਨਾ॥ਤ੍ਰੂਸਤਚਿਤਆਨੰਦਵਿਗਆਨਾ॥ਤ੍ਰਣਤੈਛ੍ਰਿ
ਨਸਬੇਜੜ੍ਹਜਾਨਾ॥੨੨੬॥ਯਾਤੈਰਗਆਨਰੂਪਤੂੰਆਹਾ॥
ਯਬਾਰਾਹਾਸਿਰਗਸਿਰਹੈਰਾਹਾ॥ਤਬਾਤੂਰਗਆਨਰਗਆਨਤੂਹ
ਯੋ॥ਯਾਹੀਪਰਸੂਤਿਨਿਹਚੈਕਹੀਯੈ॥੨੨੭॥ਜਿਹਕ
ਰਦੇਖੋਸੁਨੈਗਿਧਰਾਹਾ॥ਜਿਹਕਰਬਾਨੀਬਚਨਪ੍ਰਗਟਕਰ
॥ਜਿਹਕਰਸ੍ਰੁਆਦਾਬਿਜਾਨਤਜੋਈ॥ਨਿਸਚੈਬ੍ਰਹਮਾਗਿਆਨ
ਘਨਸੋਈ॥੨੨੮॥ਬੇਤਾਸਕਲਾਬਿਸ੍ਰੁਕੋਜੋਹੈ॥ਬੇਤਾਅੰਨ

ਤਾਸਨਹੀਕੋਊਹੈ।ਇਹਜਗਆਗੈਪੁਰਖਪੁਰਾਨ।ਜਾਹਛਤ੍ਰਸਸਬਛਾ
ਸਤਮਾਨ॥੨੨੮॥ਜਿਂਮ੍ਰਿਤਸੁਨੈਭਗਵਨਵਚਨ।ਅਬ।ਇੰਦ੍ਰੀਪਰੈ
ਸੁਵਿਖਜਾਨਿਤੈਸਬ।ਇੰਦ੍ਰੀਪਰੈਜਾਨਅਨਜੋਈਏ।ਅਨਤੈਂਪਰੈਬੁਧਿ
ਹੈਸੋਈ॥੨੩੦॥ਬੁਧਿਪਰੈਜੋਨਿਹਚੈਆਹਾ।ਪਰਮੇਸੁਰਪਾਹਾ
ਸੋਤਾਹਾ।ਸਤਚਿਤਆਨੰਦਰੂਪਨਿਰੰਤਰਾ।ਸਬੋਗਿਆਨ।ਜਾਕੈਅਭਿ
ਅੰਤਰਾ॥੨੩੧॥ਅਬਬਿਧਮੁਖਕਰਕਹੈਂਪ੍ਰਬੋਧਾ।ਸ੍ਰੁਤਿਅੰਮ੍ਰਿ
ਤਨਿਆਇਕਰਨਿਹਚੈਸੋਧਾ।ਜਾਤੈਨਹਿਤਰੈਅਗਿਆਨਾ।ਜੈਸੇਂ
ਆਦਿਤਮੈਂਤਮਹਾਨਾ॥੨੩੨॥ਅਗਿਆਨਨਿਵਰਤਕਜੋਹੈਗਿਆਨ।

॥ ਸੋਤੋਨਹੀਤੇਰੇਪਾਰਾਵਾਰਾਹੂੰਤੋਗਿਆਨਸਰੂਪਹੂੰਤੇਤਰ॥ ਅਗਿਆਨੰਭਿ
ਆਨਸਾਖੀਜੁਨਿਰੰਤਰ॥੨੩੩॥ ਜੈਸੇਂਏਕਦੀਪਕੋਜਾਤੋਆਨ
ਦੀਪਇਛਾਨਹੀਤਾਤੇ॥ ਸ੍ਵਤੈਪ੍ਰਕਾਸਰੂਪਜੋਹਜੋ॥ ਠਾਹਪ੍ਰਕਾਸਕ
ਔਰਨਪਚੋ॥੨੩੪॥ ਅਗਿਆਨਗਿਆਨਬੰਧਆਭੁਮੋਖ॥ ਨਹੀਤੂੰ
ਮੈਸਾਖੀਨਿਰਦੋਖ॥ ਨਿਤਮੁਕਤਰੂਪਤੂੰਜਾਤੇ॥ ਤੇਰੇਨਹੀਉਪਾਧਸੰ
ਘਾਤੇ॥੨੩੫॥ ਜਾਤੈਤੂੰਚਿਦਰੂਪਕਹਾਵੈਤੁਨਾ॥ ਸਤਰੂਪਤੂੰਹਿਦਰ
ਸਾਵਤਹੈਪੁਨਾ॥ ਚਖੁਆਦਿਇੰਦ੍ਰੀਪ੍ਰਨਹੈਜੋ॥ ਆਦਿਤਅਨੁਗ
ਹਕਰਸੋ॥੨੩੬॥ ਇੰਦ੍ਰਵਾਤ[illegible]ਬਰਨਪਾਰਾਵਾਰਾ॥ ਤਿਉਂਅ

ਦਨਕੁਮਾਰਧੁਨਜਾਨ ਸੋਤ੍ਰਾਦਿਕਰ੍ਮਸੌਗਨਲੀਜੋ। ਯਣਗਿਆ
ਨੇ ਤ੍ਰੀਵਿਦਸ੍ਤੁਨੀਜੋ॥੩੩੭। ਆਦਿਤਆਦਿਕ੍ਰਿਪਾਕਰਜਾਤੇਅਗ੍ਨਿ
ਜਾਦਿਖਜਨਮੈਂਵਰਤਤਤਾਤੈਂ ਤਹਾਂਬੁਪਕਰਣਕੋਨਿਜਾਵਿਵਹਾਰ।
ਅਨੁਭਵਕਰਤਪ੍ਰਗਟਉਰਪਾਰ।੩੩੮। ਤੂਰੀਤੇਤਿਨਅਮਲਆਤ
ਰੂਪ। ਇੰਦ੍ਰੀਵਿਖੇਵ੍ਸਾਯੁਗਭੂਪ। ਤ੍ਰਿਸ੍ਟਾਤ੍ਰਿਸਾਕਾਰਹੋਇਜ
ਬਾ। ਅਵਸਥਾਜਾਗ੍ਰਤਹੁਦੋਨਿਹਚੈਤਬਾ।੩੩੯। ਤੂਜਾਗ੍ਰਤਕੇ
ਸਾਖੀਨਿਤਾਚੇਤਨਰੂਪਅਖੇਧਰਚਿੱਤਾਜਾਗ੍ਰਤਸੀਸਕਾਰਬਾ
ਸਨਾਜੋਈ।ਤਿਹਪ੍ਰਤੀਤਤ੍ਰੁਵਾਸੀਸੋਈ॥੩੪੦। ਜੈਸੇਸੰਬਸਤ

ਫੂਲਪ੍ਰਭਦੇਤਾ । ਫੂਲਸੁਗੰਧਬਾਸਨਾਲੇਤਾ । ਤੂੰਚੇਤਨਅਤਿਉਜਲ
ਜਾਤੋ । ਦ੍ਰਿਸ਼ਾਰੂਪਖੁਰਗਮਕੌਤਾਤੈ ॥੨੪੧॥ ਦ੍ਰਿਸ਼ਾਦ੍ਰਿਸਰੂਪਕੌਧਾ
ਗਾ । ਕਰਪ੍ਰਣਾਮਸੁਪਨਬੀਚਾਰਾ । ਜਾਗ੍ਰਤਭਾਵਅਭਾਵਵਿਵੇਖਸ
ਨਾ । ਭਾਵਰੂਪਕਰਗਇਆਨਾਹੋਤਪੁਨਾ ॥੧੪੨॥ ਜਿਉਪਦਾਰਥ
ਜਾਗ੍ਰਤਮੋਦੇਖੈ । ਤਿਉਸੁਪਨੇਮੈਪ੍ਰਗਟਪਰੇਖੈ । ਅਭਾਵਰੂਪਭਾ
ਵਜਿਉਭਾਸੇ । ਜਿਉਗੰਧਰਬਨਗਰਸੁਪ੍ਰਕਾਸੇ ॥੨੪੩॥ ਅਥਵਾਮ
ਨਪ੍ਰਣਾਮਸੁਪਨਸੁਨਾ । ਗਜਉਰਗਣਦੇਰੂਪਧਾਰਪੁਨਾ । ਅਥਵ
ਸੁਪਨਆਦਿਦਿਆਤੈਂ ਜਿਉ । ਸੀਖਣਜਾਤਾਜਿਉਭਾਸਤਹੋਤਿਉ ।

॥੨੪੪॥ ਕ੍ਰਿਨ ਭਿੰਨ ਜੁ ਅਵਸਥਾ ਦੋਊ ॥ ਤਿਹ ਸਾਖੀ ਚੇਤਨ ਤੂ ਸੋਊ ॥ ਜਾਗ੍ਰਤ
ਸੁਪਨ ਅਵਸਥਾ ਜੁਗ ਜੋ ॥ ਸਰਬ ਬਿਸੇਸ ਕਾਰਜ ਬੁਧਿ ਸਹਿਤ ਸੋ ॥੨੪੫॥
ਅਵਸਥਾ ਜੁਗ ਗਉ ਪਾਇ ਸਬ ਚੀਨਾ ॥ ਮੂਲਾ ਅਵਿਦਿਆ ਮੈਂ ਸਬ ਲੀਨਾ ॥
ਸੰਸਕਾਰ ਔ ਵਿਸਿਸਟ ਸੁ ਜਾਤੋ ॥ ਅਵਿਦਿਆ ਤੀਨ ਬ੍ਰਿਤਿ ਹੈ ਤਾਤੋ ॥੨੪੬॥
ਮਾੜ
ਸਾ ਧਜਾਤ ਕਾਰਜ ਪੁਨ ਸੁਖ ਕਾਰਜ ਸੁਪਨਾ ॥ ਅਵਸਥਾ ਅਗਜਾਨ ਕਾਰਜ
ਨਪੁਨਾ ॥ ਤੀਨ ਅਵਸਥਾ ਤੁਰੀਏ ਮੈਂ ਲੀਨਾ ॥ ਬਿਸ੍ਰਾਮ ਕਰਤ ਤੁਰੀਏ ਮੈਂ ਇ
ਉਚਰੀਨਾ ॥੨੪੭॥ ਨਿਰਵਿਕਲਪ ਅਨਭਵ ਤਹਾਂ ਹੋਇ ॥ ਸੁਖਪਤ
ਅਵਸਥਾ ਜਾਨੋ ਸੋਇ ॥ ਨਹੀਂ ਕਛੁ ਕਾਮ ਕਾਮਨਾ ਜਾ ਮੈਂ ॥ ਨਹੀ ਕਛੁ

ਸੁਪਨਦੇਖੀਐਤਾਹੀ॥੨੪੮॥ਸੁਖਰੂਪਸਖੋਪਤਿਨਿਹਚੈਜਾਨਾ॥ਬ੍ਰਹਮ
ਰੂਪਤਹਾਜੀਵਪਛਾਨਾ॥ਦੌਸੁਖਪਤਕੌਜਾਨਤਜੋਈ॥ਸੁਖਰੂਪਸਖੀ
ਰੂਪਸੋਈ॥੨੪੯॥ਅਵਸਥਾਤੀਨਮਾਹਿਜੁਅਨੁਭੂਤਾ॥ਭਾਵਅਭਾਵ
ਸਾਖੀਅਨੁਸੂਤਾ॥ਅਵਸਥਾਤੀਨਬਿਲਛਨਜੋਈ॥ਚੇਤਨਰੂਪ
ਸਾਖੀਰੂਪਸੋਈ॥੨੫੦॥ਤੀਨਕਾਲਮੈਂਭਾਵਰੂਪਜੋ॥ਅਚਲਅ
ਖੰਡਰੂਪ॥ਨਿਹਚੈਸੋ॥ਐਸਅਸੱਤਸੱਤਾਜਾਤੋ॥ਜਾਨਤਰੂਪਨਿਹਚੈਕ
ਰਤੋ॥੨੫੧॥ਸੁਸੱਤਾਸੁਤੋਪ੍ਰਮਾਨਦਿਖਾਊ॥ਸੁਸੱਤਾਗਿਆਨਸੇ
ਸਮਝਾਊ॥ਗਿਆਨਸੇਬਿਨਾਨਸੱਤਾਹੋਈ॥ਸੁਸੱਤਾਅਨੁਭਵਸੇ

ਬਿਸਮੋਇਆ ॥੨੫੨॥ ਯਾਂਤੇ ਸੱਤਿ ਰੂਪ ਤੂ ਹਜੋ ਆਨੰਦ ਰੂਪ ਤੇ ਰੋਆ
ਬਕਹਯੋ ॥ ਇੰਦ੍ਰੀ ਵਿਦ੍ਯਾ ਗਦਿਖੇ ਸੁਨ ਜਾਂਤੇ ॥ ਨਿਜਾ ਦਿਖੇ ਰੂਪ ਤੈ
ਅਤਿ ਦੁਖ ਤਾਂਤੈ ॥੨੫੩॥ ਤੁਰ ਸੁਖ ਰੂਪਾ ਦਿਖੇ ਦਿਸਾਆ ਕਰਤ
ਭਲੀ ਬਿਧਿ ਨਿਹਚੈ ਜਾਆ ਸੁਖ ਰੂਪ ਨਹੀ ਇੰਦ੍ਰੀ ਮਨ ਬੁਧ ਪ੍ਰਮਾ
ਸੁਖ ਸਰੂਪ ਵਤ ਹੈ ਨਿਹਚੈ ਸੁਨਾ ॥੨੫੪॥ ਹੋਤ ਸੁਪਤ ਤੈ ਜਬ ਉਤਥਾਨ
ਨਿਜਾ ਬਿਆਪਾਰਸ ਅਰਥ ਪਛਾਨਾ ॥ ਯਥਾ ਪਰ ਸੁਹਿਨ ਵਤ ਦੇਖਾ ॥
ਯਥਾ ਪਟ ਸੁਗੰਧ ਵਤ ਪੇਖਾ ॥੨੫੫॥ ਯਾਂਤੇ ਵ ਸਰੂਪ ਆਨੰਦਾ ॥
ਜਿਹ ਜਾਨੈ ਮਿਟ ਹੈ ਸਬ ਦੁੰਦਾ ॥ ਬ੍ਰਹਮਾਦਿਕ ਪੀਲਕਾਂਤ ਅਨੁਸੂਤਾ ॥

ਸਾਖੀਅੰਤਰਜਾਮਅਛੂਤਾ।੨੫੬ ।।ਅਦੂਤੀਯਭੂਪਤੂਜਾਤੋ।ਯਾ
ਪਰਸੂਤਿਭਾਖੌਪ੍ਰਨਤਾਤੋ।ਏਕਦੇਵਸਬਮੈਂਅਤਿਗੂੜ੍ਹਾ।।ਬਿਆਪ
ਕਸਰਬਸਾਖੀਅਰੂੜ੍ਹਾ।।੨੫੭।।ਸਰਬਭੂਤਅੰਤਰਆਤਮਜੋ।
ਏਕਅਖੰਡਤਹੈਨਹਿਦੋਸੋ।ਕਰਮਆਦਿਕਸਰਬਮੇਬਾਸਾ।ਚੇਤ
ਨਨਿਰਗੁਣਸਾਖੀਭਾਸਾ।।੨੫੮।।ਦੋਹਾ।ਨਨੁਪੰਚਸਾਖੀਜੋਕਹੋ
।ਅਦੂਤੀਯਕੈਸੇਂਨਹੀਲਹੋ।ਸੁਨਪ੍ਰਤੀਮਦਾਵਿਕਾਰਜਿਉਂਜਾਤੋ।।
।ਸ਼ਰਨਵਿਕਾਰਸੁਵਰਨਤਿਉਂਤਾਤੋ।।੨੫੯।।ਤੀਤ੍ਰਾਵਿਕਾਰਤੇਤ੍ਰਜਿਉਂ
ਜਾਨਾ।ਚਿਦਾਵਿਵਰਤਚੇਤਨਤਿਉਂਮਾਨਾ।ਵਿਵਰਤਰੱਜੁਸਰਪਜਿਉਂ

ਕਹੀਜੋ ॥ ਸੁਕ੍ਰਤਜ੍ਹ ਤਾਜੋ ਉਤੈਸੰਲ ਹੀਏਜੋ ॥੨੯੦॥ ਯਾਤੇ ਤੂੰ
ਅਦ੍ਵੈਤ ਸਰੂਪ ॥ ਅਖੰਡਿ ਤੂੰ ਦਿਖਾਵਤ ਹੌ ਪੁਨ ਭੂਪ ॥ ਸਜਾਤ
ਬਿਜਾਤ ਸ੍ਵਗਤ ਭੇਦ ਜੋ ॥ ਤਾਂ ਤੈ ਰਹਤ ਆਤਮ ਹੈ ਸੋ ॥੨੯੧॥ ਅ
ਖੰਡ ਏਕਰਸ ਸੰਧ ਵ੍ਯਾਪਨ ਜਿਉ ॥ ਅਬਾਧ ਚਲੰਤੂ ਦਿਖਾਵਤ ਹੌ ਤਿ
ਉ ॥ ਜਨਮ ਮ੍ਰਿਤ ਤੈਂ ਰਹਤ ਅਚਲ ਵਸਤੁ ਨ ॥ ਅਜੰਤੂ ਦਿਖਾਵਤ ਹੌ ਅ
ਬਕੈ ਪੁਨ ॥੨੯੨॥ ਪ੍ਰਕਾਰ ਨਿਰਹਿਤ ਅਨਾਦਿ ਅਜੋ ਜੋ ॥ ਅਦ੍ਵੈ ਰੂਪ
ਦਿਖਾਵਤ ਪੁਨ ਸੋ ॥ ਜਿਉ ਬ੍ਯਾਕਾਸ ਨਮੁਖ ਸੰਤਾਕਰ ॥ ਜਨਮਾਯ
ਤੋਲਿ ਹਕਰਤਾ ਚੇਸ੍ਟਾ ਧਰਿ ॥੨੯੩॥ ਤਾਤ ਬਾਹਿ ਕਾਰਜਾ ਨਮਕਾਰ ॥

॥ਇੱਛਾਪ੍ਰਜਤਨਗ੍ਰਹਿਤਾਸਿਰਧਾਰਾ॥ਸਾਂਵਿਦਨਿਭੂਪਤੂਜਾਂਤੋ॥ਬ
ਵਸੰਤਾਅਸ੍ਰਮੁਖਕਰਤਾਤੈਂ॥੨੬੪॥ਇੰਦ੍ਰੀਦੇਹਪ੍ਰਾਨਅਨੁਬੁਧਾ॥
ਸਤਾਸਤ੍ਰਿਆਹੋਤਹੈਸੁਧਾ॥ਯਾਂਤੇਤੇਰੌਅਨੈਭੂਪਾ॥ਤੂੰਚੇਤਨਸ੍ਰਾ
ਛੀਅਗਭੂਪਾ॥੨੬੫॥ਤੁਝ ਆਤਮਚੇਤਨਅਸੈਕਰਸੁਨਾ॥ਇੰ
ਦ੍ਰੀਦੇਹਮਨੋਬੁਧਜੋਪ੍ਰਾਨਾ॥ਅਪਨੀਕ੍ਰਿਆਅਰਥਮੈਜਾਂਤੋ॥
ਬਰਤਤਹੈਨਿਹਚੈਕਰਤਾਂਤੈਂ॥੨੬੬॥ਜਿਉਰਵਿਆਸੈਲੋਕ
ਵਿਖੈਜਨਾ॥ਕ੍ਰਿਆਅਨੇਕਕਰਤਨਿਮਨਾ॥ਯਾਪਰਕੌਭੂਰਵਿ
ਨਵਚਨਜੋ॥ਸਰੀਰਵਾਕਮਨਕਰਮਅਰਭਿਸੋ॥੨੬੭॥ਇਆਇ

ਜੀਵ

ਬਿਪ੍ਰੀਤਕਰਮਐਹੈਂਜੋਏਈ।ਪੰਚਹੇਤਪ੍ਰਹਰਾਨੋਸੋਏਈ।ਸਰੀਰਇੰਦ੍ਰੀ
ਤਿਨਕਿਨਜੋ।ਚੇਸਾ।ਬਿਬਧਟੇਵਪੰਚਮਸੋ।੨੬॥।ਸਚਿਦਾਨੰ
ਦਅਨੰਦੈਸਰੂਪਨਿਤਾ।ਸਤਸੁਭਾਵਤੇਰੌਨਿਹਚੈਚੇਤਿ।ਅਗਨਿ
ਉਸਨਵਤਜੋਨੰਤਾ।ਸਾਗਰਦ੍ਰਿਪ੍ਰਕਾਸਜਿਉਤਾਕੋਭਾਸਾ।੨੭॥
ਅਬਭੂਤਸਭਸਰੂਪਦਿਖਾਉ।ਭੂਤਸਭਨਿਰਦੋਖਰਸਆਣਉ
ਭੂਤਵਤੁਤੈਸਤਸੋਭੂਤਸਭਾਂ।ਐਸੋਚੇਤਨਅਦ੍ਵੈਦਸਤਾ।੨੮॥
ਅਨੰਤਰੂਪਅਬਸੁਨੋਪ੍ਰਗਟਜੋ।ਦੇਸਕਾਲਤੈਂਅਨੁਵਤਿਨਸੋ।
ਅਦਿਅਕਤਆਦਿਪ੍ਰਥਵੀਪਰਜੰਤਾ।ਬਜਾਪਕਸਭਮੈਂਪੂਰ

ਨਅਨੰਤਾ॥੨੧੧॥ਘਟਭੂੰਤਪਤਪੂਰਬਸਭਜੈਸੇਤਾਂਬਿਨਾਕਰੂਪ
ਸਰਬੇਮੈਂਤੈਸੇਂਐਸੇਬਿਜਾਪਕਚੇਤਨਜਾਨ॥ਅਨੰਤਰੂਪਤਾਤੈ
ਪਹਚਾਨ॥੨੧੨॥ਸੁਪ੍ਰਕਾਸਰੂਪਅਬਗਾਊਂ॥ਸਰਬਪ੍ਰਕਾਸ
ਕਤਿਹਦਰਸਾਊਂ॥ਸਬਕੌਚੇਤਨਰੂਪਪ੍ਰਕਾਸਕਾ॥ਸੂਰਜਸੇ
ਮਅਗਨਿਕੌਭਾਸਕਾ॥੨੧੩॥ਦ੍ਰਿਸਮਾਨਰੂਪਕੌਸਬਜਾਤੋ॥
ਤੂਦ੍ਰਿਸਾਨੈਹਚੈਕਰਤਾਤੈ॥ਦ੍ਰਿਸਮਾਨਰੂਪਕੌਨਹੀਤੋਖਿ
ਤੁਏਤੈਗਜਾਤਾਔਰਸਕੋਇਪ॥੨੧੪॥ਤੂਏਹੀਕੌਅਨੁਭ
ਵਪਹਹੋਤਾ॥ਤੂਸਤਿਚਿਤਆਨੰਦਉਦੋਤਾ॥ਸੁਅਜੋਤਰੂਸੁ

ਸੀ ਬੇਦ ਸ੍ਰੁਤਿ ਨਾ ਸਰਬ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਕ ਤੂੰ ਸਿਹੈ ਤੈਂ ਪ੍ਰਸਨਾ ॥੨੧੫॥ ਬ੍ਰਹਮੰਡੁ
ਦਿਖਾਵਤੋ ਹੈ ਅਬ ਜਾਨਾ ॥ ਆਪਿ ਸ੍ਰੁੰਨ ਜੀਵ ਵਸੀ ਸੋ ਕੌ ਮਾਨਾ ॥
ਸਬ ਤੇ ਪਰੈ ਪਰੈ ਕਰ ਲੇਹੈਂ ॥ ਪ੍ਰਤੱਗਾਤਮਾ ਤਾਂ ਕੌ ਕਹੈਂ ॥੨੧੬॥
ਜੜ੍ਹ ਅਨਿਤ ਅਹੰਕਾਰ ਬਿਲੱਛਨਾ ॥ ਪ੍ਰਤਗਾਤਮਾ ਕਹੈ ਬਿਚੱਛ
ਨਾ ॥ ਤੱਤ੍ਵਮਸਿ ਆਦਿ ਵਾਕ੍ਯ ਹੈਂ ਜੋਈਆ ਆਨ ਅਨੇਕ ਕਹੈਂ ਸ੍ਰੁਤਿ ਸੋ
ਈ ॥੨੧੭॥ ਤੂੰ ਹੀ ਬ੍ਰਹਮ ਜੌ ਸਬ ਸ੍ਰੁਤਿ ਗਾਵਤ ॥ ਸਰਬਾਦ੍ਵਿ
ਸਸਾਛੀ ਸਮਝਾਵਤ ॥ ਜਾਤੈਂ ਸਤ ਚਿਤ ਆਨੰਦ ਜੋ ਹੈ ॥ ਅ
ਦ੍ਵੈ ਦ੍ਵੈ ਰੂਪ ਸ੍ਰੁਤਿ ਤਰਗੋ ਸੋਹੈ ॥ ॥੨੧੮॥ ਅਖੰਡਿ ਅਛਿ ਅਜਾ ਅਜ੍ਵੈ

ਜਾਨਾ।ਭ੍ਰਮਰਸਬਅਨੰਤਸ੍ਰੂਪਛਿਨਾਸੁਪ੍ਰਕਾਸਬ੍ਰਹਮਵਿਸ਼ੇ
ਆਨਾ।।ਜਹਸਬਬ੍ਰਹਮਾਵਿਸੇਖਣੁਜਾਨਾ।੨੭੯।ਦੂਆ
ਦਸਾਵਿਸੇਖਣੁਕਰਜਾਵਿਸੇਖਤਾਸੋਹੈਬ੍ਰਹਮਪ੍ਰਾਪਤਭਯੋਂ
ਪੇਖਤਾ।ਲੀਲਾਮਹਤਸੁਰੀਪਉਤਪਲਾਜਿਉਂ।।ਨਿੰਤਸੁਪਬ੍ਰੰਧ
ਪ੍ਰਗਟਜਾਨਤਤਿਉਂ।।੨੮੦।।ਸੁਰਜੀਅਨੁਭਵਦ੍ਰਤੁਰਕੌਂਜਹਭਯੋਂ
ਅਗਜਾਨਤਿਮਰਤਤੈਸਬਗਜੌ।ਆਤਮਜਾਗਾਜਗਾਪੂਰਬਭਾ
ਹਾ।ਸ੍ਰੁਤਿਜਿਉਂਦ੍ਰਵੈਤਬਹੁਬਿਧਿਨਿਰਬਾਹਾ।੨੮੧।ਪਾਛੈ
ਤਾਮੈਂਕੀਜਪ੍ਰਦੇਸਾ।ਜਾਬਿਧਿਸਾਸਤ੍ਰਕੀਨੁਉਪਦੇਸਾ।

ਅੰਤਰਪ੍ਰਵੇਸਕਰਪ੍ਰੇਰਤਜਨਕੌਂ।ਅੰਤਰਬਾਹਜਪੂਰਨਕੀ
ਛਿਮਨਕੌ।੩੮੩।ਬਾਹਰਅੰਤਰਅਜਅਸਰੀਰਾ।ਰਹਿਤ
ਸਪਰਸਚੇਤਨਗੰਭੀਰਾ।ਸਰੀਰਵਿਖੇਜਾਨਤਨਿਜਆਪਾ।
ਸਾਂਤਭਏਤਿਹਤੀਨੋਤਾਪਾ।੩੮੪।ਸੁਖੀਜੋਤਮੂਹਜਾਨੌਆ
ਪਾਤਉਨਹੀਬਹੁਬਿਧਿਸੰਤਾਪਾ।ਵਿਗਿਆਨਮਅਜਪੁਰਖ
ਜੀਵਕੌਂਜਾਨੋ।ਅਸੰਗਪੁਰਖਸੋਜੀਵਪਛਾਨੋ।੩੮੫।
ਅਬਿਨਾਸੀਪੁਰਖਆਤਮਾਜੋਹੈ।ਪ੍ਰਤਗਾਨੰਦਆਤਮਾਸੋਹੈ।
ਸਾਖਸੀਰਖਾਪੁਰਖਹੈਜਾਤੈ।ਜੀਵਅਮਿਤਅਜਪੁਰਖਸੁਤਾਤੈ

ਤ੍ਰ

੨੮੪ ਜਪੁਰਖਾਦਿਗਿਆਸਅਨੰਦਬ੍ਰਹਮਜੋ ਸਯਗਿਆਪੌਸ
ਬ੍ਰਹਮਜਾਨੋਸੋ ਸਤ ਜੰਗਜਾਨਅਨੰਤਬ੍ਰਹਮਸ੍ਰੁਤਸਾ ਏਕਅਦੁਤੀ
ਯਬ੍ਰਹਮਜਾਨਯੂਨ॥੨੮੫॥ ਅਜੀਆਤਮਾਬ੍ਰਹਮਸੂਨਾਊ
ਖੇਤ੍ਰਗਰੂਪਨਿਹਚੈਕਰਗਾਊ ਸ੍ਰੁਤਅਰਥਸਰਬਜਾਨੋਪੁਨਜਾ
ਤੈਜਿਉਇਛਸੋਵਿਚਰੈਤਾਤੇ॥੨੮੬॥ ਯਾਤੇਬੇਦਾਕਿੰਕਰਹੂ
ਨਹੀ ਜਾਪਰਸਾਸਤ੍ਰਪਰਮਾਨਾਦਿਖਾਹੂੰਹੀ ਸਬਦਅਤੀਤਸ
ਬਦਕੌਣਸਕਾਸਾਪੇਖਕਸਬਦਗਹਿਤਸੁਪ੍ਰਕਾਸਕਾ॥੨੮੭॥
ਜਗਤਈਸਆਤਮਾਅਦ੍ਵੈਨਿਤਜੋ ਜਾਨਤਨਿਹਚੈਮਨਬਚ

ਚਿਤਸੋਜੋਜਾਨੈਸੋਈਪ੍ਰਨਕਰੌ।ਤਾਕੌਭੁਜਨਕਹੂੰਚਿਤਧਰੌ॥੨
੮੮।ਜਗਤਸਰਬਆਤਮਜਿਹਜਾਨੌ।ਤਿਹਮਹਾਂਤਮਾਪ੍ਰਗ
ਟਪਛਾਨੌ।ਜਿਉਇਛਾ।ਤਿਉਹੀਵਿਰਤੈਸਨ।ਤਿਹੱਨਖੇਧਨਸ
ਮਰਥਕੋਊਪ੍ਰਨ॥੨੮੯।ਚੌ।ਭ੍ਰਿਗੁਦੇਵਨਪੂਛਤਹੈਤੋਹਾਸੀਸੇ
ਸਕਲੀਅਵਾਵਹੂਮੋਹਾ।ਯਦੀਪਗਜਾਨੈਉਤਪਤਅਨੰਤਰ।ਜਨ
ਮਅਭਾਵਕਹੋਜੈਜੁਨਿਰੰਤਰ॥੨੯੦।ਤਬਾਇਪਗਜਾਨੈਪੂਰਬਉ
ਤਪਤਾ।ਯਹਜਨਮਵਿਖੈਕ੍ਰਿਤਕਰਮਜੁਸੱਤਾ।ਉਤਰਕਾਲਭਾਵਿ
ਜੁਵਿਸੇਖਾ।ਅਤੀਤਅਨੇਕਜਨਮਕ੍ਰਿਤਦੇਖਾ॥੨੯੧।ਤੇਕਰ

ਮਕਹਾਫਲਦੇਤਨਜਾਤੈ।ਨਾਸਨਜੁਕਤਤਾਸੋਕੋਤਤੈ।ਤਾਤੈਤੀਨ
ਪ੍ਰਕਾਰਕਰਮਜੋ।ਤੀਨਜਨਮਕਰਅਰੰਭੇਸੋ॥੨੯੨॥ਸਰਬਕ
ਰਮਜੋਅਨੇਕਜਨਮਕਰਅਰੰਭੇ।ਨਿਹਚੈਮਨਬਚਧਰਾ।ਜੋਵੈਹੋਨਿ
ਅੰਨਥਾਜਾਤੈ।ਕ੍ਰਿਤਨਾਸਅਕ੍ਰਿਤਕੋਆਗਮਤਾਤੈ॥੨੯੩॥ਸ
ਰਬਤ੍ਰਅਨਵਸਥਾਪ੍ਰਸੰਗਸੁਨਾ।ਸਾਸਤ੍ਰਅਨਰਥਕਹੋਤਪ੍ਰਗਟਪੁਨ
ਕ੍ਰਿਤਕਰਮਨਾਸਕਬਹੂਨਹੀਹੋਈ।ਕੋਟਿਕਲਪਭਕਰਕੀਨੇਜੋਈ॥
੨੯੪॥ਅਵੱਸਮੇਵਭੋਗਤਬਸੁਜਾਤੈ।ਕ੍ਰਿਤਕਰਮਸੁਭਾਸੁਭਜੋਪੁਨਤ
ਤੈ।ਭੋਗਬਿਨਨਹੁਮਕਹਜੈਜੁਆ।ਤਾਨਹੀਜਨਮਤੁਝਕੋਨਿਰਬਾ

ਹਾ॥ਦ੬੫॥ਸੋਅਯੁਕਤਦੇਖਤਹੌਂਤਾਤੈ॥ਅਨੁਠਹਰਾਤਨਮੈਰੌਤਾਤੈ
॥ਸਤਗੁਰੁਕਹਤਸੁਨੋਕਛੁਕਹੌਂ॥ਜੈਸੇਸਕਲਜਿੰਖਤੁਹਿਦਹੌਂ॥ਦ੬੬
॥ਗਜਾਨਗਨਿਸਮੀਪਸਪਰਸਜੁਆਹਾ॥ਸਰਬਕਰਮਬੀਜਕੋਛਿਦਾ
ਹਾ॥ਨਹੀਅੰਕੁਰਉਪਜਤਪੁਨਕੋਈ॥ਗਿਆਨਅਗਨਿਕੋਜਹਫ
ਲਹੋਈ॥ਦ੬॥ਕਰਮਬੀਜਜਿਉਅਗਨਿਸਮੀਪਾ॥ਜਿਉਪੰਤੈ
ਗਜਾਲੋਪੁਨਦੀਪਾ॥ਨਹੀਅੰਕੁਰਲੇਤਪ੍ਰਗਟਪੁਨਜੋਈ॥ਕਲੇਸਗ
ਯਾਨਦਗਧਭਏਸੋਈ॥ਦ੬੮॥ਨਹੀਆਤਮਉਪਜਤਪੁਨਜਾਨਾ॥
ਗਿਆਨਅਗਨਿਕਾਜਹਫਲਮਾਨਾ॥ਸਿੱਖਕਹਤਐਸੇਂਪੁਨਹੋਇ॥

ਜਾਕੋ ਮੇਟ ਸਕੈ ਨਹੀ ਕੋਊ॥੨੯੯॥ ਗਿਆਨ ਤੋੜ ਕਾਲ ਕ੍ਰਿਤ ਜੂਆ
ਹਾ। ਗਜਾਨ ਸਕਲ ਕਾਰਜ ਜੋ ਗੈਦਾ ਹਾ। ਗਜਾਨ ਉਤਪਤ ਪੂਰਬ ਜੋ ਕੀਨਾ।
ਅਤੀਤ ਅਨੇਕ ਜਨਮ ਕ੍ਰਿਤ ਚੀਨਾ॥੩੦੦॥ ਤਿਨ ਕਰਮਨ ਕੋ ਨਾਸਨ
ਹੋਈ। ਜੋ ਉਪਜਤ ਜੀਜ ਮੈਂ ਪੁਨ ਸੋਈ। ਜੋ ਮਤ ਕਹੋ ਸਿਖ ਸੁਨ ਜਾਤੋ।
ਜਿਉ ਕੀਤਿ ਉਸਮਣਾ ਉਤਾਤੋ॥੩੦੧॥ ਪੜਾ ਕੋ ਤਉ ਤਾਈ ਵਿਹਜਾਇ
ਜੋਊ ਦੇਹਨ ਸਨ ਪਛਾਨਾ। ਦੇਹਿ ਨਾਸ ਜਾ ਖਿਨ ਮੈਂ ਭਉ ਜੋ। ਜਨਮ
ਅਭਾਵ ਮੁਕਤ ਕੋ ਗਹੋ॥੩੦੨॥ ਇਖੀਕ ਭੂਲ ਵੂ ਲਾਜਿਉ ਮਾਨ
ਜੈਸੇ ਪਵਨ ਪ੍ਰਚੰਡਿ ਤਹਾ ਨਾ। ਸਰਬ ਕਰਮ ਤਿਉ ਗਜਾਨ ਜਾਰੈ ਹੈ।

ਸ੍ਰੀ ਕ੍ਰਿਸ੍ਨ ਵਚਨ ਯਾਹੀ ਪਰਗਟ੍ਯੋ ॥ ੩°੩ ॥ ਗਿਆਨ ਅਗਨਿ ਸਬ
ਕਰਮ ਭ੍ਰਮ ਸਮ ਕਰਾ ॥ ਜੌ ਗਾਯੌ ਭਗਵਾਨ ਪ੍ਰਗਟ ਵਰਾ ॥ ਭਗਵਾਨ ਸਰ
ਬ ਕਰਮ ਸਬਦ ਜੋ ॥ ਯਾ ਵਿਸੇਖਣ ਤੈਂ ਜਾਨ ਪ੍ਰਗਟ ਜੋ ॥ ੩°੪ ॥ ਸਿ
ਯਥਾ ਵਰਤਮਾਨ ਕਰਮ ਸ੍ਰੁਤਨ ॥ ਯਾ ਜਨਮਾ ਵਿਖੈ ਆਰੰਭਕ ਹੈਂ ਖ੍ਯਨਾ ॥
ਨ ਹੀ ਖੀਣ ਹੋਤ ਵਹੁ ਜਾਤੈ ॥ ਫਲ ਦੇਵਨ ਸੀ ਅੰਤ ਪ੍ਰਵਿਰਤਿ ਸੁਤਾਤੈ ॥
॥ ੩°੫ ॥ ਯਸੱਤ ਪੈਹੈ ਅਸੂਤ੍ਰ ਰਯਜਨ ਜਹ ॥ ਤੱਵੀ ਪਨਾਸਤਾ ਕੌਨ ਹੀ ਤਹਾਂ
॥ ਤਿਉ ਅਨਰਥ ਪਫਭ ਕਰਮ ਜੂਆ ॥ ਹਾ ਵਾ ਹਸ ਅਰਥ ਗਜਾਨ ਹੀ
ਤਾਹਾ ॥ ੩°੬ ॥ ਦੋਹਰੌ ॥ ਤੈ ਰੌਕ ਹਨ ਬ੍ਰਿਬਾ ਸਬ ਹਯੌ ॥ ਯਬਾ ਰਥ

ਨਿਹਚੈ ਅਬ ਪੁਨ ਕਹੀਜੋ ।ਤਿਨ ਕਰਮਨ ਕੋ ਮੁਕਤ ਤੀਰ ਜਿਉ ।
ਪ੍ਰਵਿਰਤਿ ਫਲ ਹੇਤ ਜਾਨਿ ਨਿਹਚੈ ਤਿਆਗ ੩੦ ॥ਪੂਰਬ ਲੱਖ ਬੇਧਕ
ਰ ਜਾਤੋ ॥ਜਿਉ ਟਿਕਯ ਪਨ ਖਤੈ ਬਾਨ ਸੁਤਾ ਤੌ ॥ਲੱਖ ਬੇਧ ਪੁਨ ਉਤਰ ਕਾ
ਲਾ ।ਆਰਬਧ ਬੇਗ ਖੈ ਹੋਤ ਬਿਸਾਲਾ ॥੩੦॥ਲੱਖ ਬੇਧ ਪੁਨ ਹੋਤ
ਪ੍ਰਵਿਰਤਾ ।ਕਾਰਜ ਅਸਮਰਥ ਜਾਨ ਦ੍ਰਿੜ ਚਿੱਤਾ ।ਯੋ ਸਰੀਰ ਆ
ਰੰਭਕ ਕਰਮਾ ।ਸਰੀਰ ਦਿਖੈ ਬਿਤਿ ਨਿਹਚਲ ਧਰਮਾ ॥੩੦੪॥ਪੁਨਿ
ਜੋ ਨਿਵਰਤ ਅਹਿ ਨਿਹਚੈ ਜਾਨਾ ।ਈਸ ਕਾਰ ਬੇਗ ਖੈ ਤੈਂ ਪਹਚਾਨਾ ॥
ਪੂਰਬ ਜਿਉ ਵਰਤਤ ਪੁਨ ਆਹਾ ।ਕੇਵਲ ਕਰਮ ਕਰਤ ਨਿਰਬਾਹਾ ॥

॥੩੧੦॥ਬਪੁਜਾਤ੍ਰਾਮਾਤ੍ਰਅਰਬਜੁਪ੍ਰਵਿਰਤਾ॥ਇਛਿਆਨਿਛਿਪ
ਰਿਛਤਨਿਤਾ॥ਪ੍ਰਾਪਤਆਰੋਪਤਪਰਗਚਿਤਾ॥ਸੁਖਦੁਖਾਦਕਲਖ
ਸੋਨੈਮਿਤਾ॥੩੧੧॥ਪ੍ਰਾਰਬਧਕਰਮਫਲਅਨੁਭਵਕਰੈ॥ਐ
ਤਹਕਰਨਪਰਮਚਿਤਧਰੈ॥ਪ੍ਰਾਰਬਧਕਰਮਖੈਤੌਸੁਨਜਾਤੌ॥ਜੀ
ਵਨਮੁਕਤਪੁਨਜਨਮਨਤਾਤੈ॥੩੧੨॥ਅਪਰਮਾਰਥਬੁਧਿਜੋ
ਆਹ॥ਸਾਸਤ੍ਰਗਿਆਨਕਰਖੈਪ੍ਰਸਤਾਹ॥ਕਾਰਜਅਸਮਰਥਪ੍ਰ
ਵਿਰਤਤਿਹਪਰੈਜੋ॥ਅਪੇਖਗਿਆਨਕੌਫਲਹਕਹੀਐ॥੩੧੩॥
॥ਪ੍ਰਾਰਬਧਨਾਸਪ੍ਰਤਿਭਾਸਨਾਸਦੁਨਾ॥ਯਾਤ੍ਰਮਹੋਤਨਾਸਮਾਰ੍ਗ

ਪੁਨਾਮਾਯਾਮੂਲਕਰਮਕੌਭਾਸਾ॥ਮਾਯਾਨਾਸਕਰਮਸਬਨਾ
ਸਾ॥੩੧੪॥ਟੀ॥ ਪੁਨ ਨੁਗਿਆਨੈਤਰਗਿਹਹੋਇਜਾਨਾ॥ਕੀਏਜੋਕ
ਰਮਸੋਛੁਟਿਆਭਿਮਾਨਾ॥ਸਰੀਰਾਂਤਰਧਰਿਆਪਿਤਿਹਭੋਗਾ॥
ਗਨਿਹਚੈਹੋਤਪ੍ਰਗਟਸਹਜੋਗਾ॥੩੧੫॥ਟੀ॥ ਜੋਇਉਕੋਹ
ਨਹੀਸਨਜਾਨੈ॥ ਤਾਹਕਰਮਫਲਚਾਹਤਤਾਂਤੈ॥ਕਰਤਿਤ੍ਰਿਅਭਿ
ਮਾਨਨਰਹਿਤਾਤਿਹਜਾਨਾ॥ਹੈਅਸੰਗਾਅਛੇਦਜੋਮਾਨਾ॥੩੧੬॥ਅ
ਸੰਗੀਹੋਕਰਤਾਨਹੀਮਾਨੈ॥ਇਛਾਦਿਆਰੋਪਤਕਛੁਪਤਜਾਨੈ
ਇਛਾਦਿਕੋਧਰਮਹੈਂਜੋਤੈ॥ਹੈਸਾਛੀਤਾਂਮੈਸਬਾਤਿਤੈ॥੩੧੭॥

ਗਿਆਨਵਾਨਆਪਿਨਿਹਚੈਜੋਈ।ਨਿੰਜਪ੍ਰਿਤਮਾਨਚੇਸਟਾਕ
ਰਸੋਈ।ਧ੍ਵਜਾਇਤਾਜਿਉਭੀਲਾਇਤਤਿਉਸੂਨ।ਸ੍ਰੁਤਿਸਿਮ੍ਰ
ਤਔਕਹੌਜੋਪ੍ਰਗਟਪੁਨ॥੩੧੮॥ਇੰਦ੍ਰੀਵਿਖਨਮੈਵਰਤਤਜ
ਬਾ।ਹੌਅਕ੍ਰੈਜਾਨਤਨਿਹਚੈਤਥਾ।ਬਪੁਜਾਤਆਇਤਾਹਿਬਿੰਤਜਾ
ਨਾ।ਤਾਤੈਆਪਿਵਿਹੁਨਿਰਅਭਿਮਾਨ॥੩੧੯॥ਗਤਸੰਗਮੁਕ
ਤਰਜਾਨ।ਥਿਤਚੇਤਾ॥ਮਾਹਾਂਪ੍ਰਬੀਨਬ੍ਰਹਮਕੌਬੇਤਾ।ਜੱਗਨਮਿੱ
ਤਆਚਰਤਕਰਮਜਬਾ।ਲੀਨਹੋਤਤਾਮੈਨਿਹਚੈਸਬਾ॥੩੨੦॥
ਖੇਪਾਰਬਧਾਵਿਖੈਸੁਨਜਾਤੈ।ਜੀਵਨਮੁਕਤਪੁਨਜਾਨਮਨਤਾਤੈ।

ਸਰੀਰਨਾਸਤੈਂਪੂਰਬਬਾਤਤਿਆਗਾ॥ਤਿਹਕਰਮਨਕੌਕੈਰੋਬਿਭਾਗਾ
॥੩੨੧॥ਉਤਰਪੂਰਬਕੇਅਘਜੋਈ॥ਅਸੇਖਾਬਿਨਾਸਪਛਾਨੇਸੋ
ਈ॥ਤਾਕੀਜੋਂਬਿਭੂਤਕਛੂਹੋਈ॥ਤਾਹਪੁਤ੍ਰਕੋਦੀਜੈਸੋਈ॥੩੨੨॥
ਸਾਪਾਬ੍ਰਿਤਦੀਜੈਤਿਹਮੀਤਾ॥ਪਾਪਬ੍ਰਿਤਬੈਰੀਕੋਨੀਤਾ॥ਤਾਕੇਪ੍ਰਾ
ਣਨਿਕਸਨਨੀਜੈਂਹੈਂ॥ਤਾਹੀਮੈਂਦੇਵੈਸਬਲੈਹੈਂ॥ਕਛੂਪਾਰਬ
ਧਭੋਗਤਪਾਹਛਾਨਾ॥ਸੋਖਗਿਆਨਕਰਦਹਤਸੁਮਾਨਾ॥੩੨੩॥ਸਰੀ
ਰਇਤਰਕਗਮਲੂਬਖਾਨਾ॥ਪ੍ਰੇਬਾਈਦੂਵੈਖੀਐਂਜਾਨਾ॥ਅਨਾਰਬ
ਧਕਰਮਗਿਆਨਕਰਜਾਤੈਂ॥ਜਿਹਬੀਰਜਕੀਖੋਜਿਹਦੈਕਰਤੈਂ

।੩੨੪।ਜੀਵਨਮੁਕਤਪੁਰਖਜੋ ਆਹਾ।ਪ੍ਰਾਰਬਧਭੋਗਅਰਥਨਿਰ
ਬਾਹਾ।ਨਹੀਸਰੀਰਧਾਰਣਮੈਦੇਖਾ।ਜੀਵਨਮੁਕਤਿਸਦਾਸੰਤੋਖਾ।
੩੨੫।ਜੈਸੇਂਉਰਗਦਾਂਤਹੀਨਸੁਨਾ।ਤੈਸੇਂਜਾਨਅਵਿਦਿਆਹੈਪੁਨਾ।
ਅਵਿਦਿਆਕਾਰਜਦੇਹਦ੍ਵੈਜਾਨਾ।ਕਛੁਕਰਨਸਮਰਥਨਤਾਹਿ
ਪਛਾਨਾ।੩੨੬।ਦੋਹਾ।ਸਤਗੁਰੁਦੇਵਕੌਹੋਤੁਹਿਆਗੈ।ਯਜਾਨਕੀ
ਮਨਮੈਨਹੀਲਾਗੈ।ਕਾਰਨਨਾਸਤੈਕਾਰਜਦੇਖਾ।ਤੰਤੁਨਾਸਪਟਪ੍ਰ
ਗਟਪੇਖਾ।੩੨੭।ਕਹੰਦੇਖਯੋਕੈਨੇਇਉਕਹਿਯੋ।ਯਹਅਰਥਜਸੇ
ਹੈਮਨਲਾਯੋ।ਸੁਨੋਸਿਖਉਤਰਯਾਕੌਜੋ।ਕਾਰਨਨਾਸਕਾਰਜਥਿਤਿ

ਹੈਸੋ॥੩੩੮॥ ਸ੍ਰੁਤਿ ਸਿਮ੍ਰਿਤ ਕਹ੍ਯੋ ਜੋ ਲੋਕ ਮੋ ਦੇਖਯੋ॥ ਨਿਜ ਅਨੁਭੌ
ਦ੍ਰਿੜ ਕਰ ਪੁਨਿ ਪੇਖ੍ਯੋ॥ ਧਾਮ ਮੁਕਤ ਅਭੂਤ ਦਿਖਾਊਂ॥ ਰਜਸ
ਰਧਾ ਦ੍ਰਿਸੰਤ ਜਤਾਊਂ॥ ਜੈਸੇ ਸਰੱਜੁ ਗਿਆਨ ਜਬ ਹੋਇ॥ ਸਰਪ ਗਿਆ
ਨ ਤਾਂ ਰਹੈ ਨ ਕੋਇ॥ ਤਬ ਆਪਿ ਭੇਜਨ ਤੁਕਿ ਪਜੋ ਆਹਾ॥ ਵਰਤਤ
ਹੈ ਨਿਰਚੈ ਨਿਰਬਾਹਾ॥੩੩੯॥ ਦੀਸਤ ਦਗਧ ਪਗਟ ਪਣ ਜੈਸੇ॥
ਗਿਆਨੀ ਕੋ ਬਪੁ ਭਾਸਤ ਤੈਸੇ॥ ਸਦਾ ਮੁਕਤ ਗਿਆਨੀ ਪਰਵਾਨ
॥ ਬ੍ਰਹਮ ਹੋਇ ਬ੍ਰਹਮ ਪਾਵਤ ਮਾਨ॥੩੪੦॥ ਮੁਕਤਿ ਰੂਪ ਹੀ ਮੁਕਤਿ ਭਯੋ
ਹੈ॥ ਨਿਤ ਮੁਕਤ ਸੁਕਤਿ ਸੁਆਭਾਵ ਛੁਯੋ ਹੈ॥ ਕੀਓ ਪਰਹਾਰ ਰੂਪ

ਪਰਹਾਰਾ॥ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਿਰਧਾਰਾ॥੩੩੧॥ ਅਥ ਅਪ੍ਰਜਥਾ
ਸੁਪਨ ਦ੍ਰਿਸਟੋ॥ ਸੁਪਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਭੈ ਕਰਿ ਪ੍ਰਬੁਧ ਸੋ॥ ਸੁਪਨ ਬਿਵਹਾਰ
ਸਰਬਾ ਮਿਥਿਆ ਕਰਿ ਕੀਓ ਨਿਖੇਧ ਸਤ ਰੂਪ ਸੇਖ ਧਰਾ॥੩੩੨॥
ਤੈਉਹੀ ਕ੍ਰੂੰਤ ਮੂਲ ਸੰਸਾਰਾ॥ ਮਹਾਂ ਸੁਪਨ ਜਾਨੋ ਦਿ ਵਰਾਰਾ॥ ਸਰਬਾ ਮਿਥਿ
ਆ ਕਰਿ ਕੀਓ ਨਿਖੇਧ ਸਤਾ॥ ਤੂੰ ਸਤ ਰੂਪ ਸੇਖ ਹੈਂ ਅਸਤਾ॥੩੩੩॥ ਜੌਨੋ ਨਾ
ਪ੍ਰਾਰਬਧ ਕਰਮ ਕਥੈਂ ਤੈਂ ਸੁਨਾ॥ ਸਰੀਰ ਨਾਸ ਜਾਨੋ ਨਹਿ ਹਠੇ ਪੁਨਾ॥ ਸਰੀਰ
ਨਾਸ ਪੁਨ ਜਨਮ ਅਭਾਉ॥ ਸਰਬ ਬਿਸੇਖਣ ਰਹਤ ਦਰਸਾਉ॥੩੩੪॥
ਨਨੁ ਸੂਨ ਆਤਮਾ ਪ੍ਰਜਾ ਤੌ ਜਾਨਾ॥ ਹੈ ਕਿ ਹਆ ਜਾਕ ਰੌ ਅਭਿਮਾਨਾ॥

ਪ੍ਰਮਾਣ ਆਦਿ ਵਿਖੈ ਹੇਤੁ ਤੈਂ ਕਹੀ ਜੋ ਨਾਸ੍ਤੁ ਬ੍ਰਹਮ ਅਤੈ ਸੰਕਲਪ ਕਹੀ
ਪੈਸਾ ॥੩੩੪॥ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਅਸੱਤ ਰੂਪ ਹੈ ਤੌ ਤੋ ਸ੍ਰੁਤਿ ਐਵੇਂ ਦ੍ਵੈਤ ਵਿਸੇਖ
ਸ੍ਰੁਤਾਂ ਤੌ ॥ ਐਸੋ ਅੰਗੀਕਾਰ ਕਿ ਮਰਥਾ ॥ ਵਾਦੀ ਸਿਕਾ ਕਰਤ ਸਮ
ਰਥਾ ॥੩੩੫॥ ਜੌ ਮਤ ਕਹੌ ਮੂੜ੍ਹ ਅਗਿਆਨਾ ॥ ਨਾਸ੍ਤੁ ਸ੍ਰੁਨੋ ਕਿਹ ਆਤ
ਮਾਨਾ ॥ ਜਿਉ ਸਰਪ ਤ੍ਰਣ ਕਿੰ ਤੇ ਆਗਤ ਹੈ ਸੁਨਾ ॥ ਸ੍ਤੁ ਸ੍ਵਰੂਪ ਜਨੀ
ਤੇ ਆਗਤ ਹੈ ਪ੍ਰਨਾ ॥੩੩੬॥ ਨਹੀ ਆਤਮ ਅਧ੍ਯਾਸ ਹੇਤ ਜੋ ਆਨਾ ॥ ਕ
ਹਥ ਕੈ ਸਮਰਥ ਨ ਹੀ ਤਾਹਾ ॥ ਆਵਿਦਯਾ ਮੈਂ ਜੋ ਸੰਚੇ ਦਾ ॥ ਨਹੀ
ਦੀਸਤ ਅਗਰ ਕਛੋ ਗਸੰ ਥੋ ਪਾ ॥੩੩੭॥ ਤਿਉ ਆਤਮ ਅਗਿਆਨ

ਯੋਗਫਗਭਾਸਤਨਹੀਪ੍ਰਗਟਨਿਹਚੈਪਗ।ਜੈਸੇਂਠੋਦਵਰਸਮੇਂ
ਜੋਤੈ।ਨਹੀਦੀਸਤਅਛਿੱਨਕਰਤਾਤੈ॥੩੩੮॥ਦ੍ਰਿਸਨਾਸਤੈਤੇ
ਉਦ੍ਰਿਸਜੋ।ਨਹੀਦੀਸਤਾਵਿਵਹਾਰਪ੍ਰਗਟਸੋ।ਅਥਨਿਖੇਪਉ
ਪਦੇਸਕੋਸੁਨਾ।ਨੇਤਨੇਤਆਤਮਪ੍ਰਾਪਤਪੂਨਾ॥੩੪੦॥ਅਬੂਲ
ਅਨੁਦਨਵੀਰਹਸਪਛਾਨਾ।ਜੋਸੂਤਕਹੋਪ੍ਰਗਟਾਬਿਆਖਾਨ
ਜਾਹਕਹਨਕੋਵਾਕਨਿਵਰਤਾ॥ਪ੍ਰਾਪਤਮਨਸਾਥਪ੍ਰਵਿਰਤਾ॥
੩੪੧॥ਕਹਬੇਕੈਬਾਢਾਨਉਦੇਤਾ।ਇਤਆਦਿਨਿਖੇਪਸਿਪਨਹੀ
ਹੋਤਾ।ਸਰਬਨਿਖੇਪਅਦਪਪਾਵਨਾ।ਅਵਸੇਖਸੱਤਆਤਮਹੋ

ਜਾਨਾ॥੩੪੩॥ਨਿਖੇਧਪਵ੍ਰਆਰੋਪਕਰਿਜੌਅਸਤਸੁਨਾ॥ਸਰਬਪ੍ਰ

ਪੰਚਅਨਾਤਮਹੈਪੁਨਾ॥ਜੈਅਸੱਤਆਤਮਕੋਜਾਨੈ॥ਬੈਧ੍ਯਾ

ਸੁਤਕਰਕਾਰਜਨਤਾਤੈ॥੩੪੩॥ਸੁਤੈਪ੍ਰਮਾਣਆਤਮਾਜਨਾ॥ਜੋ

ਸਬਹੂਕੋਕਰਤਪ੍ਰਮਾਨਾ॥ਸਬਕੀਆਦਿਆਤਮਾਹੈਜੋ॥ਤਿਹ

ਪ੍ਰਮਾਨਕਰਤਾਕੋਕਹੀਜੋ॥੩੪੪॥ਸਤਸਿਪਤਸਤਭਾਵਾਦਿ

ਖੇਸੂਤਾ॥ਸੁਤੈਪ੍ਰਮਾਤਪ੍ਰਮਾਨਕਰਤਉਤਾ॥ਜਾਜਗਪੂਰਬਸਾ

ਤਆਤਮਾਜਾਨਾ॥ਉਦਿਆਲਕਸ੍ਵੇਤਕੇਤਜੋਬਖਾਨਾ॥੩੪੫

॥ਸਤਅਨੰਤਗ੍ਯਾਨਬ੍ਰਹਮਜੋ॥ਜੋਸੁਤਸਾਧਕਰਤਨਿਹਚੈਸੋ

ਜਿਸਿਮ੍ਰਿਤਅਪਿਪ੍ਰਨਕਾਰਤਸੁਜਾਤੌ।ਆਤਮਆਬਿਨਾਸੀਜਾਨੇ
ਤਾਤੈ।।੩੪੬।।ਜਿਹਕਰਸਰਬਪ੍ਰਪੰਚਪ੍ਰਕਾਸੈ।ਸੱਤਰੂਪਆਤ
ਮਜੋਤਭਾਸੈ।ਬ੍ਰਹਮਸਤਭਾਵਵਿਖੈਜੁਪ੍ਰਮਾਨਾ।ਨਹੀਅਪੇਖਆ
ਨਿਰਪੇਖਜਨਾ।੩੪੭।।ਸੁਤੈਪ੍ਰਮਾਨਬ੍ਰਹਮਸਮਝਾਊ।ਅਵਸਥਾਤ੍ਰੈ
ਸਾਖੀਕਰਗਾਊ।ਪ੍ਰਮਾਤ੍ਰਿਤੁੱਅਬਿਭਚਾਰਹੇਤਕਰਗਾਊਦਸਾਨਿੱ
ਤਤਾ।ਸਿਧਿਗਿਆਨਪਾਰਿ।੩੪੮।।ਸੁਖੁਪਤਿਵਿਖੈਬਿਭਚਰਤਇਤ
ਰੇਤਾ।ਨਹਿਨੈਸਿੰਨਿਰਪੇਖਕਰਬੇਤਾ।ਸੁਖੁਪਤਿਵਿਖੈਅਪਨੋਸੰਜਾਨ
ਪ੍ਰਮੇਯਤ੍ਰਨਿਵਾਰਨਕੀਓਪ੍ਰਮਾਨਾ।੩੪੯।।ਹੈਨਹੀਜਾਸੁਖੁਪਤਮੈ

ਜਾਨਾ।ਸਰਬਲੋਕਤੇਭੀਸੰਨ ਨਹੀਮਾਨਾ।ਸੁਖਪਤਿਵਿਖੇਪ੍ਰਾਪਤਵ
ਨਾ।ਪ੍ਰਮਾਣਤ੍ਰੁੱਤਾਂਕੇ ਯਾਚਨਾ।੩।ਪ।।ਅਸਿੱਧਵਸਤੁਖਤਿਪ੍ਰ
ਤਿਸੁਨਜਾਤੈ।ਪ੍ਰਮਾਣਅਪੇਖਿਆ।ਨਿਰਚੈਤਾਤੈ।ਨਹੀਆਤਮਸੰਕੋਨਿ
ਰਚੈਕਰਸੁਨਾ।ਪ੍ਰਮਾਣਅਪੇਖਿਆਅਨਕਰਪੁਨਾ।੩ਪਸ਼ਾ।ਪ੍ਰਮਾਣ
ਅਪੇਖਿਆਤਮਚੇਤਾ।ਪ੍ਰਮਾਣਤ੍ਰੁਕੇਨਕੋ ਨਿਰਚੈਬੇਤਾ।ਪ੍ਰਮਾਣਤ੍ਰ
ਤੁਜੌਕੇ ਪੁਨਹੋਇ।ਬੋਧਰੂਪਆਤਮਾਹੈਸੋਇ।੩ਪ੩।।ਤਾਤੇਸੁਤੇਸਿੱਧ
ਆਤਮਸੁਨਾ।ਨਹੀਪ੍ਰਮਾਣਅਪੇਖਿਆ।ਤਿਹਪੁਨਾ।ਜੋਜਗਦ੍ਰਿਸਸ
ਸੁਪ੍ਰਕਾਸਾ।ਅਵਿਦਿਆਪ੍ਰਤੀਤਮਾੜਕਰਧਿਆਸਾ।੩ਪ੩।।ਕ੍ਰਿਯਸ਼

ਨੈੱਤਤਾਂਸਿੱਧਹੋਤਕਰਗ।ਆਤਮਸੱਤਾਸਮਸਬ੍ਰਮੈਂਧਰ।ਸਤਵਸਤਅ
ਭਾਵਨਹੀਸੁਨਜ਼ਤੈਂ।ਤੀਨਕਾਲਜਿਉਂਕੀਤਿਉਂਤਾਤੈਂ।੨੫੪।ਸਥੂਲ
ਕਾਰਜਸਤਯਾਤੈਂਜਾਨਾ।ਸੱਤਸੂਖਮਕਾਰਣਪਹਿਚਾਨਾ।ਜਗਸਬਤਿਹਿ
ਵਿਵਰਤਰੂਪਜੋ।ਬ੍ਰਹਮਰੂਪਜਾਨਨਿਹਚੈਸੋ।੨੫੫।ਵਿਸਤਾਰਸਰਬ
ਭੂਤਕੇਜੋਹੈ।ਬਿਸ਼ਬਿਸਯਾਜਗਸਬਸੋਹੈ।ਦੇਖੈਆਤਮਜਿਉਂਤਾਤੈਂ
ਸਬ।ਬਿਚਛਨਤਾਂਹਿਕਾਤਕੇਵਟਕਵਾ।੨੫੬।ਗਿਆਨਬਿਨਾਨਹੀ
ਹੋਤਕਦਾਚਿਤਾ।ਅਰਥਨੋਕੈਸੱਤਾਨਿਹਚੈਨੱਤਾ।ਏਕਗਿਆਨਬਹੁਰੂਪਅ
ਕਾਰ।ਕੈਸੰਭਯੋਕੌਬਿਸਤਾਰਾ।੨੫੭।ਅਨਿਰਵਚਨੀਮਹਤੀਮਾਯਾ

ਜੋਸਕਤਲਖਣਾਤਾਨਪ੍ਰਗਟਸੋ॥ਨਾਨਾਭਾਂਤਿਕੇਜੈਸੰਪ੍ਰਾਪਤ॥ਸੋਅ
ਬਲੋਕਹੁਜੈਜਿਉਆਪਤ॥੩੪੮॥ਮਾਯਾਕਰਿਪੁਨਆਤਮਾਜੋਹੈ॥
ਬਹੁਰੂਪਧਰੈਸੁਤਿਭ੍ਰਾਂਤਿਓਸੋਹੈ॥ਨਨੁਦ੍ਵੈਤਰੂਪਬ੍ਰਹਮਪਾਹਿਦਿਨਾ॥ਏ
ਕਅਨੇਕਕਰੈਜੈਸੋਬਖਾਨਾ॥੩੪੯॥ਵਾਸਦ੍ਰਿਦ੍ਵੈਤਭਓਐਸੁ
ਨਜਾਨੈ॥ਜੋਮਤਕਹੋਮੂੜ੍ਹਮਤਤਾਤੈ॥ਦ੍ਵੈਤਰੂਪਕੀਨਿਆਈ
ਭਾਸੋ॥ਅਵਿਦਿਆਤੈਂਇਉਪ੍ਰਗਟਪ੍ਰਕਾਸੋ॥ਨਹਿਵਾਸਦ੍ਰਿਦ੍ਵੈ
ਤਕਦਾਚਿਤਜਾਨਾ॥ਜੋਂਵੇਦਾਂਤਭਿੰਭ੍ਰਮਪਾਹਿਚਲਾ॥ਜਗਸਿਧਾਂਤ
ਕਹੋਜੈਪਰਬੀਨਾ॥ਜਾਂਕੇਮਨਬਚਨਿਹਚੈਚੀਨਾ॥੩੫੦॥ਜਹਾਂ

ਦੂੰਦੰਤਜਿਉਹੋਤਪ੍ਰਗਟਸੁਨਾ॥ਇਤਰਇਤਰੰਕੇਦੇਖਤਹੈਂਪੁਨਾ॥ਇਤਰ
ਇਤਰਗੀਧਕੇਲੇਤਾ॥ਇਤਰਇਤਰੰਕੈਸਿਨਦੇਦੇਤਾ॥੩੮੧॥ਜਹਾਂ
ਸਰਬਆਤਮਾਹੋਇਆ॥ਕਿਹਕਰਵਾਂਕੂੰਦੇਖਕੋਇਆ॥ਕੌਨਕੋਕਿਨ
ਸੌਂਗੀਧਗਹਤਸੁਨਾ॥ਕੌਨਕੋਕੇਨਸੋਲੇਤਦੇਤਪੁਨਾ॥੩੮੨॥ਜਿਹਕਰ
ਜਗਸਬਜਾਂਨਿਓਂਜਾਇਆ॥ਤਾਂਕੂੰਕੋਗਿਆਤਾਠਹਰਾਇਆ॥ਨਹੀਂਅੰਨ
ਵ੍ਰਿਸਾਪਾਹਚਾਨਾ॥ਨਹੀਅੰਨਸ੍ਰੋਤਾਤਿਉਜਾਨਾ॥੩੮੩॥ਨਹੀਂਅੰ
ਵਿਗਿਆਤਾਂਕੋਇ॥ਸਬਕੋਗਿਆਤਆਤਮਹੋਇਆ॥ਗਿਆਤ
ਕੋਗਿਆਤਾਨਹੀਪਯੋ॥ਜਹਅਚਰਜਕੈਸੰਕਰਕਹੀਯੋ॥੩੮੪॥

ਏਤਨਸਰਬਆਤਮਾਜਾਨਾ।ਪ੍ਰਕਾਸਕਸਰਬਰੂਪਕੈਮਾਨਾ।
ਨਿੱਤਸੁੱਧਬੁੱਧਿਪੂਰਨਮੁਕਤਾ।ਪ੍ਰਤਕਛੇਤਨਆਤਮਾਉਕਤਾ
।੩੨੮।ਸੋਤੌਤੂਹੀਸਿੱਖਸੁਨਜਾਤੌ।ਬੇਦਾਂਤਤਤ।ਬਿਤਅਨੁਭਵ
ਤਾਤੌ।ਸ੍ਰੁਤਿਗੁਰੁਅਨਭਵਦ੍ਰਿੜਕਤਪ੍ਰਮਾਨਾ।ਉਪਜੀਓਅਬ੍ਰ
ਮਾਬ੍ਰਿਤਮਾਨਾ।੩੨੯।ਸਾਧਨਕਰਪ੍ਰਬੁੱਧਜਬਭਯੋ।ਸ
ਬਅਬਿਆਰੂਪਪ੍ਰਤੈਮਿਟਗਯੋ।ਆਪ੍ਰਮੇਇਰੂਪਅਦ੍ਵੈਸ
ਖਾਸੋਹੰਸਰਬਰੂਪਕਰਦੇਖਾ।੩੩੦।ਜੋਮਾਯਾਨਿਦ੍ਰਾਤੈਂਸੁਪ੍ਰ
ਬੁਧਿਆ।ਜੀਵਨਮੁਕਤਭਯੋਆਤਿਸੁੱਧਾ।ਪ੍ਰਾਰਬਧਪਕਰਮਜ਼

ਨਿਤਫਲਨੋਜੋਈਈ॥ਅਰੁਧਲੋਕਸੰਗ੍ਰਹਿਸੋਈਈ॥੩੨੮॥ਲੋਕਅ
ਨੁਗ੍ਰਹਅਰਥਸਰੀਰਾ॥ਪੂਰਬਜਿਉਵਰਤਤਪੁਨਧੀਰਾ॥ਸਾਸਤ੍ਰ
ਸਾਖਯਾਹੀਪਰਕੋਹੀ॥ਕਾਰਨਨਾਸਤੈਂਕਾਰਜਨਾਹੀ॥੩੨੯
॥ਰੱਜੁਮਾਹਿਜਿਉਸਰਪਪ੍ਰਕਾਸਯੋ॥ਤਾਂਕੋਦੇਖਮਾਨਭਯਭਾ
ਸਯੋ॥ਭਯਅਤੈਂਉਠਿਕੰਪਅਤਭਾਰੀ॥ਸੁਧਬੁਧਭੂਲਗਈ
ਨਿਰਧਾਰੀ॥੩੩੦॥ਰੱਜਗਿਆਨਥਹੁਰਜਬਭਯੋ॥ਅਤਭੈਪ੍ਰ
ਨਤਾਂਤੈਂਮਿਟਗਯੋ॥ਰਹਿਓਸਖਕੰਪਧੁਨਜਾਤੌਂ॥ਕਾਰਨਨਾਸ
ਕਾਰਜਾਇਤਤਾਤੈਂ॥੩੩੧॥ਅਭਿਦ੍ਵੈਸੰਤਰਹੋਸੁਨਜੈਸੋਂ॥ਕਾਰਨ

ਨਾਸ ਕਾਰਜ ਲੋਹੈ ਤੈਸੈਂ। ਬਿਧੰਸ ਅਖਲੋ ਮੋਹ ਅਪਕੀਨਾ।
ਮੋਹ ਕਾਰਜ ਆਤਮ ਅਬਿਤ ਚੀਨਾ॥੩੨੩॥ ਜੀਵਨ ਮੁਕਤ
ਕੈ ਏਹ ਧਰਮ ਜੋ ਲੋਕ ਉਪਕਾਰ ਅਰਥ ਜਾਨ ਸੋ ਆਸਨ
ਪਾਨ ਆਛਾਦਨ ਅਰਥਾ। ਸਰੀਰ ਪੋਖਨ ਹਿਤ ਭੋਗ ਸਮ
ਰਥਾ॥੩੨੩॥ ਲੋਕਨ ਪਰਉਪਕਾਰਜੁ ਆਹਾ। ਤਿਹ ਬਿਧਿ
ਕਹੈ ਨਿਤ ਕਰਤਾ ਹਾ। ਦਰਸਨ ਭਜਨ ਸੋ ਭਾਖਣ ਜਾਤਾ।
ਜਾਂ ਕੈ ਫਲ ਅਬ ਕਹੌ ਪ੍ਰਮਾਤਾ॥੩੨੪॥ ਦਰਸਨ ਕਰਸ
ਭਪਾਪਾ ਬਿਨਾਸਾ। ਭਜਨ ਕੀਏ ਸੈ ਪਦ ਬ੍ਰਿਧਬਾਸਾ॥

ਸਿਭ੍ਰਾਖਣ ਤੈਂ ਸੋਖ ਪਾਵਤਾ । ਤ੍ਰਿਬਿਧਿ ਕੌ ਉਥਪ ਕਰਗਿਬ
ਧਾਨਾ ॥੩੨॥ ਧਾਨਿ ਤਸੁ ਪਥੁ ਪਮੁਕਤਿ ਦਿਖਾਓ ਸੋ ਹੈ ਸਿਹ
ਰੈ ਅੰਤਰ ਆਵੌ ਜਾ ਬਧ ਬੋਧ ਭ੍ਰਯੌ ਪੁਨ ਸੋਹਾ ਗੁਰਪ੍ਰ
ਸਾਦਿ ਤੈਂ ਸਿਹਰੌ ਜੋਤਾ ॥੩੩॥ ਦੋਹਾ ॥ ਅਗਿਆਨ ਮਹਾਂ ... ਦ੍ਰਿੜ੍ਹ ਤੈਂ
ਜਾਤੌ ਭ੍ਰਯੌ ਪ੍ਰਬੁਧ ਸੁਧ ਮਤ ਤਾਤੈਂ ਸਿਸਾਰ ਬਿਕਾਰ ਬੋਧ
ਨ ਤੈ ਮੁਕਤਾ ਗੁਰਪ੍ਰਸਾਦਿ ਜਾਗਉ ਪਜੀਮੁਕਤਾ ॥੩੪॥
ਜੋ ਗੁਰਭਗਤਿ ਬਿਚੌ ਹਿਤਕਾਰੀ ॥ ਆਤਮਾ ਬਿਤ ਪੁਨ ਬ੍ਰਹ
ਮਾ ਬਿਚਾਰੀ ॥ ਤਾਂ ਕੌ ਆਤਮ ਦਰਸਨ ਹੋਇਆ ॥ ਤਰਤ ਸੋਕ

ਆਤਮਾ ਬਿਤ ਸੋਈ ॥੩੭੮॥ ਜੀਵ ਬ੍ਰਹਮ ਏਕਤਾ ਜਾਨਾ ॥
ਤੰਕੇ ਤ੍ਰਿਬਿਧਿ ਕਰਮ ਭੁਏ ਦਾਹਾ ॥ ਗਿਆਨ ਅਗਨਿ ਸਬ ਕ
ਰਮ ਜਲਾਵੈ ॥ ਯੋ ਭਗਵਾਨ ਅਰਜੁਨ ਪ੍ਰਤਿ ਗਾਵੈ ॥੩੭੯॥
ਜਾਨ ਬ੍ਰਹਮਾ ਵਿਤ ਬ੍ਰਹਮ ਸਰੂਪਾ ॥ ਜਾ ਕੀ ਉਪਮਾ ਅਮਿਤ ਅ
ਨੂਪਾ ॥ ਆਤਮਾ ਵਿਦਿਆ ਤੈਂ ਜੋ ਅੰਨਾ ॥ ਤਾਹ ਉਪਾਸਨ ਸੋ ਵ
ਖਜੈਨਾ ॥੩੮੦॥ ਅਵਿਦਿਆ ਜੀ ਕਿਆ ਉਪਦੇਸਾ ॥
ਰਜਨੀਆ ਨਿਤ ਤਾ ਕੋ ਜੁ ਪ੍ਰਵੇਸਾ ॥ ਕ੍ਰਿਆ ਪ੍ਰਗਾਇ ਬਿਨ ਵਿ
ਦਿਆ ਸਰਬਾ ॥ ਸੂਰ ਜਿ ਕਾਮ ਨਾਉ ਪ੍ਰਜਤ ਗਰਬਾ ॥੩੮੧॥

ਫਲੁਅਨਿੱਤਕਰਮਕੋਜਾਨਾ॥ਪੁਨਦ੍ਵੈਤਸ੍ਵਰਗਾਦਿਕਪਾਵਨਾ॥
ਕਰਮਨਕਰਜਾਹਲੋਕਉਪਾਯੋ॥ਤਿਉਪਰਲੋਕਕਰਮਨਤੇਗਾਯੋਂ
॥੩੮੨॥ਪੁੰਨਖੀਣਸ੍ਵਰਗਲੋਕਖੀਣਸੁਨਾ॥ਤਿਉਜਾਹਲੋਕਜਾਨਨਿਹ
ਚੈਪੁਨਾ॥ਅੰਗੀਕਾਰਕਰਮਨਕੋਜੋਇ॥ਜਾਨਪਰਿਸੁਖਦੁਖਰੂਪਹੋਸੋਇ
॥੩੮੩॥ਅੰਨਬ੍ਰਹਮਾਵਿਦਿਆਤੇਜਾਨਾ॥ਵਿਦਿਆਸਤੈਆਵਿਦਿ
ਆਮਾਨਾ॥ਵਿਦਿਆਅੰਨਉਪਾਸਨਜਾਤੋ॥ਦੂਖਤੇਂਅਤਿਦੂਖਪ੍ਰ
ਪੂਤਤੈ॥ਆਤਮਰਬ੍ਰਹਮਸੁਤਕੋਪਾਵੈ॥ਜੋਨਨੇਤ੍ਰਦੇਖਨਿਤਿਧਿਆਵੈ॥
ਆਤਮਦੇਵਤੈਂਅੰਨਦੇਵਜੋ॥ਤਾਕੀਕਰਤਉਪਾਸਨਹੋਸੋ॥੩੮੫॥

ਏਵ ਪਸੂਨਿ ਹਰੈ ਵਹੁ ਜਾਨਾ ॥ ਆਤਮ ਤੈ ਭਿੰਨ ਦੇਵ ਪਛਾਨਾ ॥ ਹੈ ਪੁਨਿ ਭਿ
ਨ ਦੇਵ ਤੇ ਮਾਨਾ ॥ ਭੇਦ ਉਪਾਸਨ ਹੈ ਅਗਿਆਨਾ ॥ ੩੨੬ ॥ ਵਹੁ ਦੇਵਨ
ਕੇ ਪਸੂ ਨਿਹਾਰਾ ॥ ਬਿਪਨ ਬਿਪਜੌ ਉਰ ਧਾਰਾ ॥ ਨਿਸਿ ਬਾਸਰ ਦੇਤ ਦੇਵਤਾ
ਏਡਾ ॥ ਦੁੱਖ ਰੂਪ ਕੀਤਿਹ ਸਿਰ ਪੰਡਾ ॥ ੩੨੭ ॥ ਤਾਤੇ ਅਨ ਵਿਦਿਆ
ਪਰਿਤਿਆਗਾ ॥ ਅਧਿਆਤਮ ਵਿਦਿਆ ਆਸ੍ਰੈ ਲਾਗਾ ॥ ਸੋ ਵਿਦਿ
ਆ ਕੈਸੀ ॥ ਅਬ ਗਾਊ ॥ ਸ੍ਰੀ ਭਗਵਾਨ ਵਚਨ ਦਰਸਾਊ ॥ ੩੨੮ ॥
ਵਿਦਿਆ ਸਕਲਨ ਕਾ ਜਾ ਸਿਰ ਤਾਜਾ ॥ ਰਾਜ ਗੁਹ੍ਯ ਸੁਖ ਰੂਪ ਸ
ਮਾਜਾ ॥ ਉਤਮ ਅਤਿ ਪਵਿਤ੍ਰ ਸੁਨ ਜਾਤੈ ॥ ਪ੍ਰਤਖ ਪ੍ਰਾਪਤ ਜਾਹ ਪਾਸਮ

ਸੁਤਾਤੈ॥੩੮੯॥ਮਹਾਂਪ੍ਰਗਮੈਅਤਿਸੈਜਨਾ॥ਅਬਿਨਾਸੀਸੁਖਕਰਤ
ਸੁਮਾਨਾ॥ਅਗਨਿਹੋਤ੍ਰਾਦਿਸ੍ਵਰਗਫਲਜੈਸਾ॥ਵੇਦਦਿਖਾਏਜੈਸਿ
ਹਚੈਤੈਸਾਂ॥ਤਥਾਬ੍ਰਹਮਵਿਦਿਆਦ੍ਵਿਗਿਆਨਾ॥ਪੁਰਖਾਰਥ
ਪਰਮਾਦਿਖਾਵਤਮਾਨਾ॥ਵਿਦਿਆਬ੍ਰਹਮਅਨੰਤਰਜਾਤੈ॥ਹੋਤ
ਮੋਖਫਲਨਿਹਚੈਤਾਤੈ॥੩੯੦॥ਸਾਪੇਖਕਾਰਜਾਂਤਰਜੋਈ॥
ਤਾਹਿਨਿਵਾਰਤਨਿਹਚੈਸੋਈ॥ਮਹਾਂਬ੍ਰਹਮਵਿਤਗਿਆਨੀਜੋਤੈ॥
ਬ੍ਰਹਮਰੂਪਨਿਹਚੈਅਰਸੋਹੈ॥੩੯੧॥ਵੇਦਅਨੁਸਾਸਨਤੀਨਬਰਸੁਨਿ॥
ਜਿਨਹਚੈਪ੍ਰਗਟਕੀਮੌਜਾਤੈਪੁਨਾ॥ਸਠਉਨਮਤਗੁਰਸਰਧਾਹੀਨਾ॥

ਕਪਟਕਰਤਗੁਰਸੋਂਅਤਿਹੀਨਾ।ਗੁਰਬਚਨਵਿਖੈਨਹੀਜਾਹਪ੍ਰਤੀ।
ਤਾਗੁਰਸੋਕਰੈਹਾਰਅਭੁਜੀਤਾ।ਅੰਤਰਔਰਬਾਹਰਪੁਨਔਠ।
ਤਿਹਪਾਪੀਕੌਕਹੂਨਠੌਰਾ॥੨੯੨॥ਗੁਰਸੋਕਰੈਬਿਤੰਡਾਜਲਆਨ।
ਨਰਕਪਰੈਨਿਕਸੈਨਹੀਕਲਪਾ।ਬ੍ਰਹਮਘਾਤਰੋਗਘਾਤੀਜਾਨਾ।
ਕਪਟਕਰੈਗੁਰਸੋਚਿਤਠਾਨਾ॥੨੯੩॥ਇਕਾਖਰਦਾਤਾਜੇਹਹੋਜੋ।
ਜੋਤਾਕੌਗੁਰਨਹੀਪੁਨਕਹੀਐ।ਸੌਜਨਮਸ੍ਵਾਨਕੇਪਾਵਤਜੰਤੌ।
ਪੁਨਚੰਡਾਲਜਨਮਧਰਤਾਤੌ॥੨੯੪॥ਜੈਸੀਗੁਰਮੈਂਕਰੈਪ੍ਰ
ਤੀਤਾ।ਤੈਸੋਹੀਫਲਪਾਵੈਮੀਤਾ।ਗਿਆਨਬਿਨਾਨਹੀਗੁਰੂਪ

ਬਕੈਸੁਨਾਪ੍ਰਤਿਬਿੰਬਆਭਾਸਜਾਨਤੌਸੰਪੂਨਾ।੪੦੬।ਆਵਿਛਿਨ
ਅਵਛੇਦਬਾਦਕੋਊਕਹੈਂ ਕੋਊਊਪਾਤਜੀਵਕੋਗਹੈਂ ਕੋਊਅ
ਗਿਆਨਵਿਸਸਬਖਾਨੈ ਐਸੇਜੀਵਰੂਪਕੋਜਾਨੈ।੪੦੭।ਅੰਤਹਕ
ਰਣਉਪਾਧਿਕਜੀਆਕੋਨੂੰਸੰਮਾਨਤਹੈਹੀਯਾ ਅਗਿਆਨਉਪਾਧਿ
ਕਜੀਵਕਹੈਂਕੋ ਭੇਦਉਪਾਧਿਕਮਾਨਤਹੈਂਸੋ।੪੦੮।ਕੋਊਉਪਾ
ਧਿਕਹੈਂਅਗਿਆਨਾ ਅੰਤਹਕਰਣਕਹੈਂਕਊਆਨਾ ਨਾਨਾਹੀਆਨ
ਨਾਅਗਿਆਨਾਪ੍ਰਤਿਬਿੰਬਅਭਾਸਬਾਦੀਯੋਮਾਨਾ।੪੦੯।ਏਕ
ਅਗਿਆਨਏਕਹੈਗਿਆਨਾ ਏਕਜੀਵਬਾਦੀਯੋਮਾਨਾ ਏਕਉਪਾਧਿ

ਮੋਕੋਨਗਿਆਨੀਅਗਿਆਨੀ॥੪੦੨॥ਗਿਆਨਰੂਪਮੈਂਗ੍ਯਾ
ਨਅਨਰਥਾ॥ਗ੍ਯਾਨਅਗ੍ਯਾਨਆਤਮੈਂਬਿਅਰਥਾ॥ਕੇਤਕਬ੍ਰਹਮ
ਸੋਂਕਰੈਂਅਰੋਪਨਾ॥ਬਾਦਅਨੇਕਉਠਾਵਤਜੇਜਨਾ॥੪੦੩॥ਈਸਬਾ
ਦਕੋਊਕਰੈਂਅਨੇਕਾ॥ਬ੍ਰਹਮਮਾਂਬਸਨੁਭੁਦ੍ਵਜੁਵਿਵੇਕਾ॥ਗਨਪਤਿਆ
ਦਿਅਨੰਤਬਖਾਨੈਂ॥ਏਕਅਨੇਕਈਸਪਾਹਚਾਨੈਂ॥੪੦੪॥ਕਰੈਂਬਿਬਾਦ
ਜੀਵਮੈਂਕੋਊ॥ਅਬਕੈਲੇਦਗਸਾਵਤਸੋਊ॥ਕੋਊਕਹੈਂਜੀਵਏਕ
ਸੁਨਜਾਤੋ॥ਕੋਊਕਹੈਂਜੀਵਅਨੇਕਸੁਤਾਤੋ॥੪੦੫॥ਏਕਅਨੇਕਕਲ
ਪਨਾਕੈਹੈ॥ਜਹਾਂਪ੍ਰਮਾਨਪਗਵਿਗਤਿਨਸੋਹੈ॥ਬਾਦਅਨੇਕਕਰੈਅ

ਮੈਂ ਹੌਂ ਸਤਾ॥ਤੁਕ ੮॥ਅਧਿਆਤਮਾ ਵਿਦਿਆ ਜੋ ਅਹੈ॥ਐਸੋਂ ਅਧਕਾ
ਰੀ ਪ੍ਰਤਿ ਕਹੌ॥ਤੂੰ ਕੈ ਆਤਮ ਗਿਆਨ ਪ੍ਰਕਾਸੈ॥ਮਹਾਂ ਸੋਹ ਅਗਯਾ
ਨ ਬਿਨਾਸੈ॥ਤੁਕ ੯॥ਸਰਬ ਪ੍ਰਮਾਣਾ ਵਿਨਾਸ ਬਭਾਸਕਾ॥ਸਾਪੇ
ਖਕ ਨਿਰਪੇਖ ਪ੍ਰਕਾਸਕਾ॥ਨਿਰਉਪਾਧਿ ਸਉਪਾਧਿ ਬਿਲਾਸੀ॥
ਜਾਮੈਂ ਕਹਨ ਸੁਨਨ ਸਬ ਨਾਸੀ॥੪੦੦॥ਪ੍ਰਮਾਨ ਪ੍ਰਕਾਸਕ ਮੈਂ ਨ ਪ੍ਰਮਾ
॥ਤਾਮੈਂ ਕੌ ਨ ਗਿਆਨ ਅਗਮਾਨਾ॥ਸੰਰਬ ਪ੍ਰਮਾਨ ਪ੍ਰਮਾਨਕ ਰੈ ਜੋ
ਤਾਮੈਂ ਕੈ ਨ ਪ੍ਰਮਾਨਕ ਹੈ ਸੋ॥੪੦੧॥ਨਹੀ ਦੂਸਰੋ ਕੋ ਦੂਸਰਾ ਜੋ ਹੈ॥ਤੁਕ
ਪ੍ਰਤੀਗਾਤ ਅਕਹ ਪੂਰਨ ਸੋ ਹੈ॥ਕਹਨ ਅਕਹਨ ਦੋਊ ਹੈ ਰਾਨੀ॥ਤਾ

ਢਨਾ ॥ ਗੁਰ ਪਰਮੇਸੂਰ ਭੇਦ ਨ ਮੰਨਾ ॥ ੩੯੫ ॥ ਜੌ ਗੁਰੁ ਦਿਨ ਸੌ ਕੀਰਤ
ਬਖਾਨੈ ॥ ਸਤ ਸੇਵਕ ਸਾਧੀ ਕਰ ਮਾਨੈ ॥ ਅਨ ਮੇਂ ਕਰੈ ਨ ਸੰਕ ਜਾਤੈ
ਸੋ ਸੇਵਕ ਸਤਗੁਰੁ ਪੂਨ ਤਾਤੈ ॥ ੩੯੬ ॥ ਉਤ ਪਥ ਗਾਮੀ ਨਾਸ੍ਤਕ ਜੋ ਹੈ
ਵਿਖੇ ਮਗਨ ਚਿਤ ਜਾਨੇ ਸੋ ਹੈ ॥ ਗੁਰ ਤੀਯ ਗੁਰ ਅੰਸ ਹਣੀ ਜੋਈ ॥ ਜਾਨ
ਬ੍ਰਹਮ ਘਾਤਕ ਗੋ ਸੋਈ ॥ ੩੯੭ ॥ ਦੋ ॥ ਬ੍ਰਹਮ ਘਾਤ ਗੁਰ ਘਾਤ ਜੋ ਪੁ
ਨੋ ਗੋ ਘਾਤ ਅਪਾਰ ॥ ਵਿਸ੍ਵਾਸ ਘਾਤ ਗੁਰ ਸੇਕ ਗੈ ਤਿਹ ਦਰਸਨ ਪਾਪ
ਵਿਚਾਰ ॥ ਐਸੋ ਜੋ ਜਨ ਜਗ ਮੇਂ ਭ੍ਯੋ ॥ ਵਿਦਿਆ ਬ੍ਰਹਮਨ ਤਾਹਿ ਪ੍ਰ
ਕਾਸੈ ॥ ਜਿਉ ਪਰਮੇਸੂਰ ਭਗਤਾ ਵਿਖੈ ਰਤਾ ॥ ਤਿਉ ਗੁਰਦੇਵ ਭਗਤਿ

ਏਕਚੇਤੰਨਾ।ਭੇਦਉਪਾਧਿਜੰਨਨਹੀਅੰਨਾ।੪੦ ੧੦॥ਨਹੀਉਪਾਧਿਕ
ਵਸਤੂਭੇਦਾ।ਏਕਜੀਵਸਭਮਾਹਿਅਭੇਦਾ।ਜੀਵਈਸਕੂਟਸਥਬ੍ਰਹ
ਮਸੂਨਾ।ਏਕਚੇਤੰਨਚਾਰਨਾਮਪੁਨਾ।੪੦੧੧॥ਅੰਤਹਕਰਣਪ੍ਰਤਿਬਿੰ
ਬਜੀਵਜੋ।ਏਕਰੂਪਛਾਇਜੋਮਾਨਤਹੈਸੋ।ਚੇਤਨਅੰਤਹਕਰਣਉਪਹਿਤ
।ਜੀਵਾਭਾਸਤਾਸਕੇਕਹਤਾ।੪੦ ੧੨॥ਅੰਤਹਕਰਣਅਗਿਆਨਉਭੈਜੋ
ਤਾਮੈਪ੍ਰਤਿਬਿੰਬਜੀਵਜਾਨਸੋ।ਯੁਗਲਮਾਂਹਿਅਵਿਛਿਨਅਵਿਛੇ
ਦਾ।ਤਾਤੈਜੀਵਰੂਪਕੈਬੇਦਾ।੪੦ ੧੩॥ਯੁਗਲਉਪਹਿਤਜੀਵਪਰਖ
ਨਾ।ਪ੍ਰਤਿਬਿੰਬਅਭਾਸਭੇਦਨਹੀਜਾਨਾ।ਏਕਬੇਦਾਂਤਮਾਂਹਿਯਹਬਾਦਾ।

ਏਕਅਨੇਕਬਿਬਾਦਅਨਾਦਾ॥੪੦੧੪॥ਏਕਜੀਵਬਾਦੀਮੈਂਜਾਤੈ।
ਆਵਰਣਭੰਗਕੈਬ੍ਰਿਤਸੁਤਾਤੈ।ਆਵਰਣਭੰਗਪੁਨਾਚਿਤਉਪ
ਰਾਗਾ।ਉਭੈਗ੍ਰਹਨਕੈਬ੍ਰਿਤਅਨੁਰਾਗਾ।੪੦੧੫॥ਸੁਆਸ੍ਰਸੁਵਿ
ਖਮਾਨੈਅਗਯਾਨਾ।ਨਾਨਾਜੀਵਬਾਦੀਜੋਮਾਨਾਂ।ਅੰਨਸ੍ਯਅੰਨ
ਵਿਖਮਾਨੈਅਗਿਆਨਾ।ਨਾਨਾਜੀਵਬਾਦੀਯੌਠਨਾ।੪੦੧੬॥ਉਭੈ
ਪਛਮੈਂਨਾਹੀਵਿਰੋਧਾ।ਏਕਅਨੇਕਬਾਦਤਜਸੋਧਾ।ਕਾਰਨਉਪਾਧ
ਜੀਵਕੈਗਹੈਂ।ਏਕਜੀਵਬਾਦੀਜੋਕਹੈਂ।੪੦੧੭॥ਕਾਰਜਉਪਾ
ਧਿਜੀਵਕੋਮਾਨੈਂ।ਨਾਨਾਜੀਵਬਾਦੀਯੌਠਾਨੈਂ।ਭੇਦਅਨੰਗੀਕਾ

ਰਬਖਾਨਤਾ ॥ ਇਕਜੀਵਬਾਦੀ ਜੈ ਜਾਨਤਾ ॥੪੦੧੮॥ ਸ੍ਵਨਮਨਨ
ਸਾਧਨ ਜੋ ਆਹਾ ॥ ਵ੍ਰਿਥਾ ਹੋਤ ਨਿਹਚੈ ਨਿਰਬਾਹਾ ॥ ਭੇਦ ਬਿਨਾ ਨ ਅਭੇ
ਦਾਸਿ ਪਸੁਨਾ ॥ ਅਭੇਦ ਦਾ ਬਿਨ ਨਹੀ ਗ੍ਯਾਨ ਸੰਪਯੁਨਾ ॥੪੦੧੯॥ ਉਪਾ
ਧਿਕ ਭੇਦ ਬੇਦ ਕਹ ਗਾਯੋ ॥ ਸੁਤੈ ਭੇਦ ਨਹੀ ਬੇਦ ਲਖਾਯੋ ॥ ਤਰਕ
ਦਿਭੇਦ ਬਾਦੀ ਹੈਂ ਜਿਤੈ ॥ ਵਸਤੂ ਭੇਦ ਰਹਤ ਹੈਂ ਤਿਤੇ ॥੪੦੨੦॥
ਉਪਾਧਿਕ ਭੇਦ ਬੇਦ ਜੌਕ ਹੌ ॥ ਵਸਤੂ ਭੇਦ ਖੰਡਨ ਸੁਤ ਗਾਯੋ ॥
ਕਾਰਜ ਉਪਾਧਿ ਜੀਵ ਸਮਝਾਊ ॥ ਕਾਰਨ ਉਪਾਧਿ ਈਸ ਦਰਸਾਊ ॥
੪੦੨੧॥ ਕਾਰਨ ਕਾਰਜ ਦੋਤ ਜਰਹੈ ॥ ਪੂਰਨ ਬੋਧ ਦਿਆਲ ਜਾਹ ਕਹੈ ॥

ਅਧਿਸ੍ਟਾਨਜੀਵਈਸਕੋਜੋਹੈ॥ਬ੍ਰਹਮਅਖੰਡਜਾਨਪੁਨਸੋਹੈ॥
ਸ੍ਰੁਤਿ॥ਕਾਰਜਉਪਾਧਿਰਯੰਜੀਵ:॥ਕਾਰਣਉਪਾਧਿਰੀਸ੍ਵਰਹਾ॥ਕਾਰਣ
ਕਾਰਜਤਾਂਹਿਦ੍ਵਾਪੂਰਨਬੋਧੋਵੀਸੰਖਤੋ॥ਅਬਗੁਨਭੇਦਕਰਹੰਕੈਮਾ
ਯਾਅਵਿਦਿਕਾਵਰਨਨਕਰਤਹੈਂ॥੪੦੩॥ਜਾਂਮੈਂਸਤਗੁਨਪੂਰਨ
ਹਯੋ॥ਸੋਮਾਯਾਨਿਹਚੈਕਰਕਹੀਯੋ॥ਸਤਤੈਂਭਿੰਨਜੁਰਜਤਮਅਹੈ॥
ਰਜਤਮਵਤੀਅਵਿਦਿਆਕਹੈਂ॥ਮਾਯਾਪ੍ਰਤਿਬਿੰਬਤਛੇਤਨਜੋ॥
ਅੰਤਰਜਾਮੀਈਸ੍ਵਰਹੈਸੋ॥ਆਵਿਦਿਆਮੈਂਪ੍ਰਤਿਬਿੰਬਤਜਾਨ
ਤਾਤੈਜੀਵਸ੍ਵਰੂਪਪਛਾਨਾ॥ਸ੍ਰੁਤਿ॥ਮਾਯਾਤੁਪ੍ਰਕ੍ਰਿਤੰਵਿਦਿਆਤੁ

ਮਾਇਨੰਤਮਹੇਸੂਰੰ॥ ਸ੍ਰੁਤਿ॥ ਇੰਦ੍ਰੋ ਮਾਯਾਭਿ: ਪੁਰੂਰੂਪਈਯਤੇ
ਤ:॥ ਸ੍ਰੁਤਿ॥ ਏਕੋਦੇਵਹਸਰਬਭੂਤੇਸੁਗੂੜਹ॥ ਸਰਬਬ੍ਯਾਪੀ
ਸਰਬਭੂਤਾਂਤਰਾਤਮਾ॥ ਕਰਮਾਧ੍ਯਖ: ਸਰਬਭੂਤਾਧਿਵਾਸ:॥ ਸਾ
ਖੀਚੇਤਾਕੇਵਲੋਨਿਰਗੁਣਸਚੇਤਾ॥ ਦੋ॥ ਸਕਲਬਾਦਕੋਤਿਆ
ਗਕੈਰਹਤਬਿਬਾਦਸਰੂਪਾ॥ ਤਾਮੈਂਨਿਹਚੈਕੀਜੀਐਯਹਸਿ
ਧਾਂਤਅਨੂਪਾ॥੪੨੩॥ ਵ੍ਰਿੰਦਸਬਦਸਾਪੇਖਕਜੋਈ॥ ਤਾਹਤਿਆ
ਗਾਨਿਹਚੈਕਰਸੋਈ॥ ਯਹਸਿਧਾਂਤਪਰਮਅਤਿਗਾਯੋ॥ ਬਚ
ਨਅਵਿਸੇਖਸਰੂਪਦਿਖਾਯੋ॥੪੨੪॥ ਅਥਸਾਪੇਖਕਨਿਸੇਪ[illegible]ਤੇ

ਏਕਅਨੇਕਬਿਬਧਅਰੁਮੁਕਤਾ ।ਸੂੰਨਅਸੂੰਨਉਭੈਤਿਉਉਕਤਾ ।ਸਾ
ਪੇਖੇਕ ।ਜਿਉਸੁਪਅਸੁੱਧਾ ।ਅਦੂਵੈਤਦੂਵੈਤਜਨ ।ਤਿਉਬੁਧਾ ।੪੮।
ਧਰਮਅਧਰਮਸੁਭਾਸੁਭਜੈਸੋਂ ।ਸੱਤਅਸੱਤਪਛਾਨੇਤੈਸੋਂ ।ਜੜੰਚੇਤ
ਨਤੈਸੇਂਸਮਝਾਊਂ ।ਜਾਹਸਬਸਾਪੇਖਕਦਰਸਾਊਂ ।੪੨੯। ।ਤਥਾ
ਆਚਾਰਜੇਣਉਕਤੰ ।ਸ੍ਰੁਤੀ ।ਨਚੈਕੰਤਦਨ੍ਯੰਦ੍ਵਿਤੀਯੰਕੁਤਸ੍ਯਾ
ਨਚਾਕੇਵਲਤ੍ਵੰਨਚਾਕੇਵਲਤ੍ਵੰ ।ਨਸੂੰਨ੍ਯੰਨਚਾਸੂੰਨ੍ਯਮਦ੍ਵੈਤਕਤ੍ਵਾਤ ।ਕ
ਥੰਸਰਬਬੇਦਾਂਤਸਿਧੰਬ੍ਰਵੀਮਿ ।ਤਥਾਅਨੁਗੀਤਾਯਾਂ ।ਨੈਵਧ੍ਰਮੀਨਚ
ਧਰਮੀਨਚੈਵਹਿਸੁਭਾਸੁਭੀ ।ਯਸ੍ਯਾਦੇਕਾਸਨੇਲੀਨਸ੍ਤੂਸ੍ਨੀਕਿੰਚ

ਤਅਚਿੰਤਪਾਣਿ॥ਤਿਅਜਪਰਮਪਰਮੰਚਉਭੈਸਤ੍ਜਾਨ੍ਤਿਤਥਾ
ਉਭੈਸਤ੍ਜਾਨ੍ਤੇਤਿਅਕਵ੍ਜੇਨਤ੍ਜਾਸਿਤਤ੍ਜਨਾ॥ਅਥ
ਆਸਾਂਵੱਕ੍ਉਕਤੋ॥ਸੁੱਪਾਮਦ੍ਵੈਤਮਾ॥ਤਿਮਾਨਿਭਾਵਪੰਤਕ੍ਰਭੂਪਯ:
॥ਨਤ੍ਰਜਾਨਿਤਸਮੋਹ॥ਤਯਾਵਲੀਵਬਿਨਰਖਿਤਾ॥੧॥ਇਤਿਸ੍ਰੀਮਤ
ਪਰਮਹੰਸਪਰਿਬ੍ਰਾਜਕਾਚਾਰਯਮੱਠਿਸਰਉਪਾਸਨਬ੍ਰਮ੍ਹਾਨੰਦ
ਸਾਰਸੁਤੀਤੱਸਪੂਜਪਾਦੀਸੱਪਾਦਿਆਲਅਨੋਮਾਨੰਦਸਾਰਸੁਤੀ
ਸੀਖਪਤ੍ਰਵੇਦੰਤਪ੍ਰਕ੍ਰਿਆਆਰਗਜਨਬੋਧਨੀਭਾਖਾਵਿਰਚਿਤੇਅ
ਆਧਿਆਤਮਾਵਿਦਯਉਪਦੇਸਾਂਬਿਧਸਮਾਪਤੰ॥ਸੋਭੰਮਸਤੁ॥॥॥॥॥

ਭਾਣਾ।ਗੁਰਪਰਮੇਸੁਰਭੇਦਨਮੰਨਾ।੨੯੫।ਜੋਗੁਰੁਦੇਇਨਕੈਰਾਤ
ਬਖਾਨੈ।ਸਤਸੇਵਕਸਾਚੀਕਰਮਾਨੈ।ਅਨਮੇਂਕਹੈਨਸਿਕਜਾਤੈ
ਸੋਸੇਵਕਸਤਗੁਰੂਪੁਨਤਾਤੈ।੨੯੬।ਉਤਪਥਗਾਮੀਨਾਸ੍ਤੁਕਜੋਹੈ
ਵਿਖਮਗਨਿਤਜਾਨੇਸੋਹੈ।ਗੁਰਤੀਯਗੁਰਅੰਸੁਹਾਂਜੋਈ।ਜਾਨ
ਬ੍ਰਹਮਘਾਤਕਰਸੋਈ।੨੯੭।ਦੋ।ਬ੍ਰਹਮਘਾਤਗੁਰਘਾਤਜੋਪੁ
ਨੋਗੋਘਾਤਅਪਾਰ।ਵਿਸ੍ਵਾਸਘਾਤਗੁਰਸੇਕਰੈਤਿਹੰਦਰਸਨਪਾਪ
ਵਿਚਾਰ।ਅੰਸੈਜੋਜਨਜਗਮੇਂਭਾਸੈ।ਵਿਦਿਆਬ੍ਰਹਮਨਤਾਹਿਪ
ਕਾਸੈ।ਜਿਉਪਰਮੇਸੁਰਭਗਤਾਵਿਖੇਰਤਾ।ਤਿਉਗੁਰਦੇਵਭਗਤਿ